



ประชุมกลอนนิราศต่าง ๆ ภาคที่ ๑

นิราศ สุนทรภู่ ๔ เรื่อง
แจก

ในงานพระราชทานเพลิงศพ
พระราชวิตรีพายัพเทศ และ นางราชวิตรีพายัพเทศ

ณ วัดนรนาถสุนทรการาม

วันที่ ๓๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๘๓

พิมพ์ที่โรงพิมพ์พระจันทร์

คำนำ

นางถนอมศรี ยุกตเสวีวิวัฒน์ ได้แจ้งความจำนงมายังกรม
ศิลปากรว่า ในการพระราชทานเพลิงศพพระราชวิตรพ่ายพิทักษ์ และ
นางราชวิตรพ่ายพิทักษ์ ผู้เป็นบิดามารดา จะใคร่ได้หนังสือเรื่อง
หนึ่งสำหรับพิมพ์แจกแก่บรรดาญาติสนิทมิตรสหายผู้มาร่วมในงาน
นั้น และพอใจได้อีกได้เรื่องนิราศต่าง ๆ ของสุนทรภู่ & เรื่อง ซึ่ง
หอดสมุดฯ ได้เคยรวบรวมพิมพ์ขึ้นเป็นภาคที่ ๓ กรมศิลปากรอนุญาต
ให้พิมพ์ได้ตามประสงค์.

ขออนุโมทนาในกุศลทักษิณานุปทาน ซึ่งนางยุกตเสวีวิวัฒน์
ได้บำเพ็ญเป็นมาตาบิดาบุญฐานธรรม ด้วยมีความกตัญญูแก่คุณ
เป็นที่ตั้ง ขอผลแห่งกุศลนี้ จงอำนวยวิบากราคา ให้สำเร็จสุข
ประโยชน์แก่พระและนางราชวิตรพ่ายพิทักษ์ในสัมปรายภพตามฐาน
นิยม เทอญ.

กรมศิลปากร

ช.บ.

๗ กุมภาพันธ์ ๒๔๗๓

อธิบายนิราศ

ลักษณะบทกตอนของไทยเรามี ๔ ประเภท คือโคลงประเภท
๓ ชั้นที่ประเภท ๓ กภาพยประเภท ๓ กตอนประเภท ๓ ชั้นที่กับ
กภาพยคำรามมาแต่ประเทศอินเดีย โคลงกับกตอนคำรามของไทย
เราเอง ถ้าว่าเป็นทางตำนานโดยอาศัยพิจารณาบทกตอนของโบราณ
ที่ยังเหลืออยู่ในบัดนี้ หนังสือบทกตอนไทยที่แต่งเป็นโคลงกับกตอน
เป็นของมีมาก่อน ชั้นที่แต่ละกภาพยมีชนตอชนหลัง ในราวแผ่นดิน
สมเด็จพระนารายณ์มหาราช แต่คนสมัยนั้นดูเหมือนจะถ้อยกันเป็น
คิดว่า โคลงชั้นที่แต่งยาก กวทมชอได้ง่ายมากแต่งหนังสือ
เรื่องสำคัญเป็นอดีตหรือ โคลงชั้นที่ทงน กภาพยกตอนถ้อยกันว่าเป็น
ของแต่งง่าย มักแต่งแต่เป็นหนังสือสดแต่เป็นเพลงยาวตั้งवाद
มาจนถึงปลายสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี จึงค่อยนับถ้อย
กภาพยกตอนกันชนกว่าแต่ก่อน เห็นจะเป็นเพราะเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์
โปรดทรงแต่งกภาพย เช่นกภาพยให้เรือเป็นต้น และโปรดทรงแต่ง
เพลงยาวตั้งवाद การแต่งกภาพยกตอนจึงแต่งกันแพร่หลายชน
หนังสือจำพวกที่เรียกว่านิราศ เป็นบทกตอนแต่งเวดาไปทาง
ไกล เหตุที่จะเกิดหนังสือชนิดนี้ขึ้น สันนิษฐานว่า คงเป็น
เพราะเวดาเดินทางที่มักต้องไปเรือหลาย ๆ วัน มีเวดากว้างมาก ได้
แต่หนึ่ง ๆ นอน ๆ ไปจนเกิดเบื่อ ก็ต้องคิดหาอะไรทำแก้รำคาญ ผู้

สันต์ในทางวรรณคดี จึงแก้ว่าคาญโดยกระบวนการคิดแต่งบทกถอน
 บทกถอนแต่งในเวลาเดินทางเช่นนั้น ก็เป็นธรรมดาที่จะพรรณนา
 ว่าด้วยสิ่งซึ่งได้พบเห็นในระหว่างประกอบกับอารมณ์ของตน เช่น
 ตรวจดูคิดถึงครกซึ่งตองพรากทงไฉทางบ้านเรือนเป็นคน กระบวน
 ความในหนังสือตราตั้งเป็นท่านองอย่างวานทงนง ชอบแต่งกันมา
 แต่งกรงศ์ร้อยชยาเบนราชธานี แต่งเรียกชื่อว่าหนังสือตราตั้ง
 ดูเหมือนจะบัญญัติขึ้นในชนกรุงรัตนโกสินทร์
 หนังสือตราตั้งกรงศ์ร้อยชยามักแต่งเป็นโคลงแต่งเรียกชื่อ
 เรื่องแปลก ๆ กัน โคลงนิราศเก่าก่อนเรื่องอนทมนดระบอบอยู่คน
 เรียกชื่อเรื่องว่าโคลงหรือกฤษณ์ เดิมแต่งเป็นโคลงดาวทเมืองเชียงใหม่
 เมื่อบนดู "เมืองเป้า" ในหนักดาวตั้งพระพุทธรดีหิงค์ว่ายังอยู่เมือง
 เชียงใหม่ เพราะฉะนั้นคงจะแต่งเมื่อบนดู เมืองเป้ารอบทตรงกับ
 พ.ศ. ๒๓๘๓ ก่อนตั้งเมืองพระนารายณ์ ฯ เชิญพระพุทธรดีหิงค์ตั้งมา
 กรงศ์ร้อยชยา นิราศเรื่องนเอามาแต่งแต่งเป็นโคลงไทยทกรงศ์
 ร้อยชยาอกชัน ๓ แต่งเหมือนจะนับถือกันมาก นิราศทแต่งใน
 กรงศ์ร้อยชยาเก่าก่อนเรื่องอนทมน คือโคลงพระศรีพระมโหด แต่ง
 ครงตามตั้งเมืองพระนารายณ์ ฯ ไปรับข้างเมืองทเมืองนครดวรรค
 เมื่อ พ.ศ. ๒๒๐๓ ต่อมาถึงโคลงกำศรวญของศรีปราชญ์ แต่ง
 เมื่อถูกเนรเทศจากพระนครร้อยชยาตั้งไปอยู่เมืองนครศรีธรรมราช
 กดาวทกันว่าเมื่อในรัชกาลพระเจ้าเสือ ระหว่าง พ.ศ. ๒๒๕๖ กับ
 พ.ศ. ๒๒๕๓ นิราศกำศรวญในกระบวนความ เห็นได้ว่าแต่งตาม

(ก)

อย่างนิราศหรือภุชย แต่แต่งดีขึ้นไปอีก ผู้แต่งโคลงนิราศชั้นหลัง
มา แม้ที่แต่งในกรุงรัตนโกสินทร์ชอบแต่งเอาอย่างโดยมาก

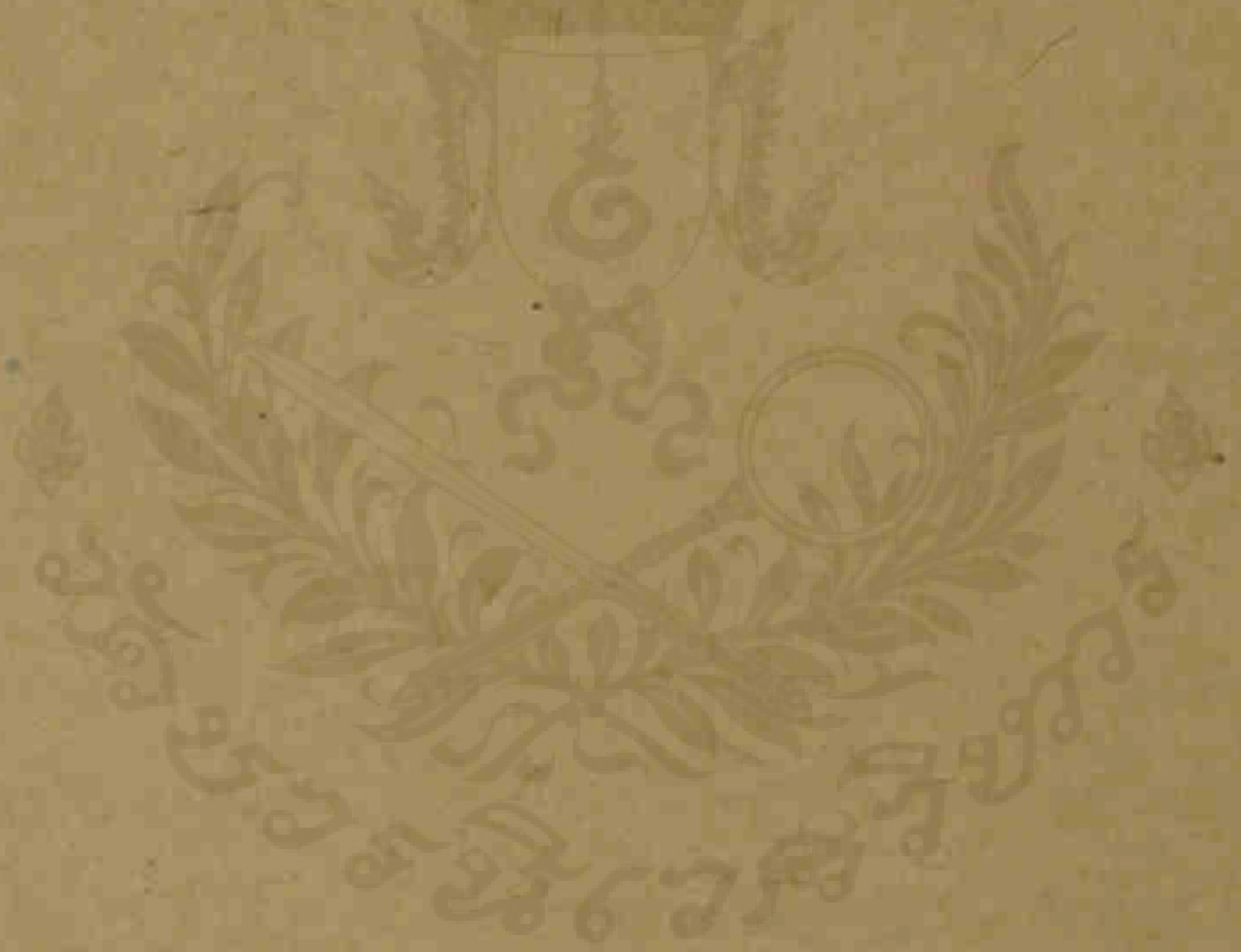
นิราศกรุงศรีอยุธยาแต่งเป็นกลอนสุภาพ มีปรากฏอยู่ใน
เรื่องเดียวแต่นิราศเมืองเพชรบุรี ของหม่อมพิมเสน แต่ก็รวมไว้ใน
พวกเพลงยาวสังวาล์ หาได้แยกออกเป็นเรื่องต่างหากเหมือนอย่าง
นิราศที่แต่งกันในชนกรุงรัตนโกสินทร์ไม่ ถึงนิราศที่แต่งเป็นกลอน
สุภาพในกรุงรัตนโกสินทร์ ชั้นแรกก็รวมอยู่ในเพลงยาวสังวาล์
มิได้แยกออกเป็นประเภท ๓ ต่างหาก มีตัวอย่างที่สำคัญคือนิราศ
ทำดินแดง ซึ่งพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ทรง
พระราชนิพนธ์เมื่อเสด็จยกกองทัพหลวงไปปราบพระมาซาคัก เมื่อ
ปีมะเมีย พ.ศ. ๒๓๒๙ ก็รวมอยู่ในเพลงยาว เพิ่งจะแยกออกเป็น
นิราศเรื่อง ๓ เมื่อในรัชกาลที่ ๕

นิราศที่แต่งกันในชนกรุงรัตนโกสินทร์ แต่งทั้งเป็นโคลง
และเป็นกลอนสุภาพ ดูเหมือนกลอนที่แต่งนิราศในกรุงรัตนโกสินทร์ ๓
รัชกาลที่ ๒ จะถกถกต่างกันเป็น ๒ พวก ๆ หนึ่งถกถกเดิมว่า โคลง
ฉันทเป็นของสำคัญและแต่งยากกว่ากลอน ก็ว่าพวกนี้แต่งนิราศเป็น
โคลงตามเขียงอย่างศรีปราชญ์ทงหน กว่อกพวกหนึ่งชอบเพลง
ยาวอย่างเช่นเด่นกนเมอปลายส้มยกรุงศรีอยุธยา กว่อกพวกนี้แต่ง
นิราศเป็นกลอนสุภาพทงหน ถ้าว่าเฉพาะที่เป็นกลอนสำคัญในพวก
หลังนี้ คือสุนทรภู่แต่งนิราศเป็นกลอนสุภาพมากเรื่องกว่าใคร ๆ
หมด กลอนของสุนทรภู่คนชอบอ่านกันแพร่หลาย กว่อกเอานิราศ

(๗)

ของสุนทรภู่เป็นแบบอย่างแต่งนิราศกันต่อมา ตั้งแต่วรชกาดที่ ๓
จนถึงรัชกาลที่ ๕

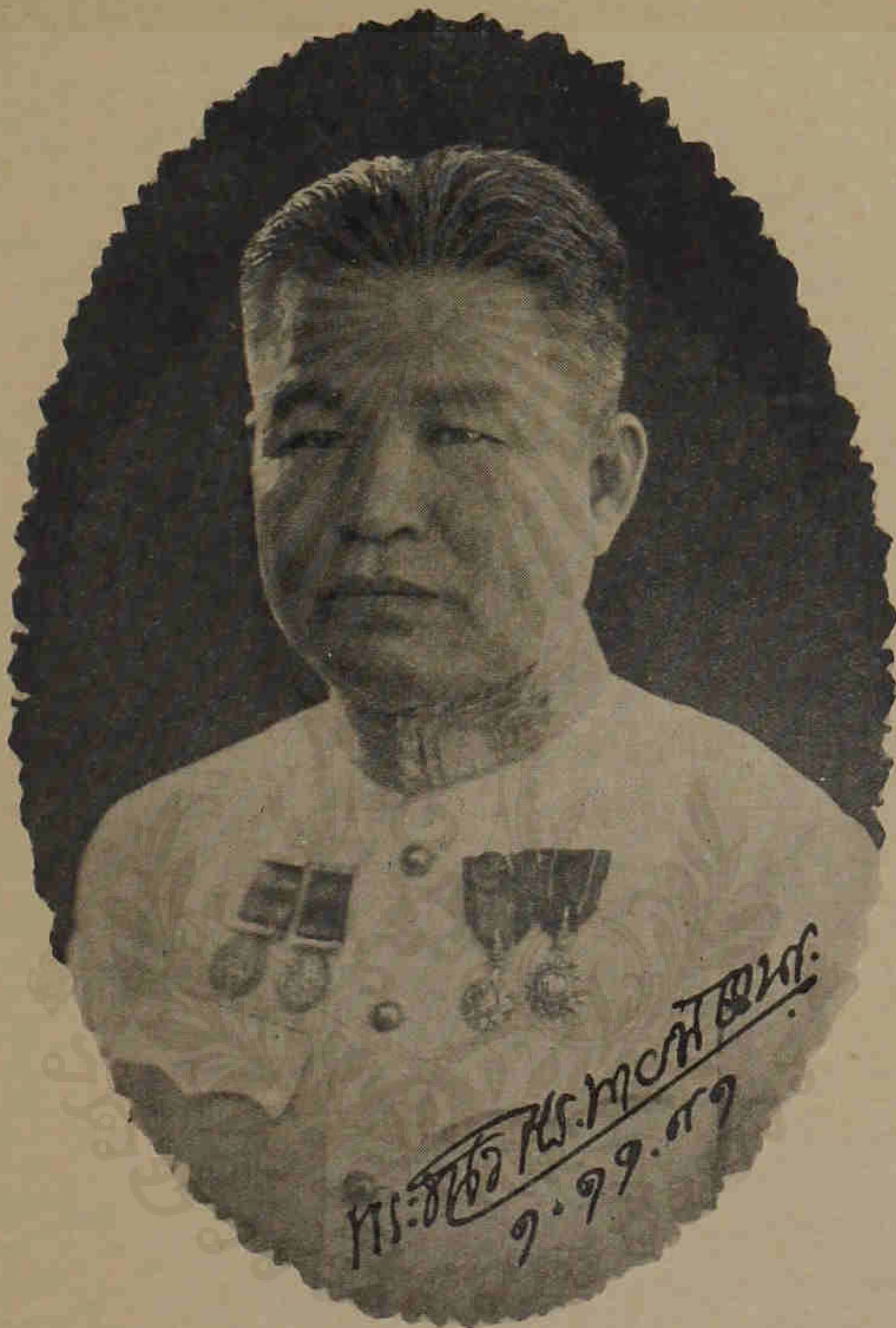
นิราศสุนทรภู่ที่รวมในประชุมนิราศภาคที่ ๓ นี้ จัดเรียงเรียง
ตามลำดับนิราศที่สุนทรภู่แต่ง คือ ที่ ๑ นิราศเมืองแกลง แต่งใน
รัชกาลที่ ๑ เมื่อสุนทรภู่เป็นข้าในกรมพระราชวังหลัง ที่ ๒ นิราศ
พระพุทธบาท สุนทรภู่แต่งในรัชกาลที่ ๑ เมื่อเป็นมหาดเล็กอยู่ใน
พระองค์เจ้าปฐมวงศ์ พระโอรสกรมพระราชวังหลัง ที่ ๓ นิราศภูเขา
ทอง สุนทรภู่แต่งเมื่อบวช ในรัชกาลที่ ๑ ที่ ๔ นิราศวัดเจ้าฟ้า
สุนทรภู่แต่งเมื่อยังบวชอยู่ แต่แต่งเป็นตำนานวรรณคดีผู้เป็นบุตร.



คำอุทิศ

หนังสือเล่มนี้ บุตรและธิดาได้สร้าง
อุทิศแด่ พระราชวิกรมพายัพเทศ และ
นางราชวิกรมพายัพเทศ ผู้เป็นบิดามารดา
บังเกิดเกล้า ซึ่งได้จากไปสู่ปรโลกแล้ว
ด้วยความเคารพ รัก และ ระลึก ถึง อย่าง
สุดซึ้ง.

ขอ ท่าน ทั้ง หาดาย ที่ ได้รับหนังสือ น
โปรด อธิษฐาน ให้ วิญญาณ ของ พระ และ
นางราชวิกรมพายัพเทศ ให้ ดำรง อยู่ใน สวรรค์
ยิ่ง ๆ ขนไป ด้วย เทอญ.



อำมาตย์ตรี พระราชวิตรีพายัพเทศ
(นิตย์ ยุกตะเสวี)

ชาดะ พ.ศ. ๒๔๒๕

มรณะ พ.ศ. ๒๔๘๐

ประวัติ

อำมาตย์ตรี พระราชวิตรีพายัพเทศ (นิตย ยุกตะเสถวี) เป็นบุตร นายเล่ง นางเทศ เกิดวันที่ ๓ เมษายน พ.ศ. ๒๔๒๕ ถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๗๐

การศึกษา ได้ศึกษาที่โรงเรียนอัสสัมชัญ.

การค้ำฉนำ ได้อุปถัมภ์ ผนวชที่วัดจักรวรรดิราชาวาส ๓ พรรษา.

ตำแหน่งหน้าที่ราชการ เริ่มรับราชการเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๗ ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์ เป็น ขุนราชวิตรีพายัพเทศ.

พ.ศ. ๒๔๕๔ รับพระราชทานยศ เป็นรองอำมาตย์โท.

พ.ศ. ๒๔๕๘ ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์ เป็นหลวงราชวิตรีพายัพเทศ และได้รับพระราชทานยศเป็นอำมาตย์ตรี.

พ.ศ. ๒๔๖๔ ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์ เป็นพระราชวิตรีพายัพเทศ.

ได้รับราชการในตำแหน่ง ผู้ช่วยคณบดีมหาดพายัพ, คณบดีจังหวัดเชียงใหม่, คณบดีจังหวัดตาก, คณบดีจังหวัดแพร่, คณบดีจังหวัดลำปาง, คณบดีมหาดมหาราชบุรี, คณบดีมหาดสุราษฎร์ธานี, ครั้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๘ ทางราชการได้เปลี่ยนตำแหน่งคณบดีมหาดเป็นคณบดีภาค จึงได้ไปรับราชการในตำแหน่ง คณบดีจังหวัดราชบุรี ชั้น ๓ คณบดีจังหวัดสุพรรณบุรี ชั้น ๓.

พ.ศ. ๒๔๗๔ ได้ย้ายมารับราชการเป็นผู้ตรวจการในกองอธิบดี
กรมตำรวจ.

พ.ศ. ๒๔๗๗ เป็นหัวหน้าแผนกคดีกรมตำรวจ.

ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ คือ:

เหรียญรัชมังกด เหรียญรัชมังกดภาคีเศก เหรียญบรมราชา
ภาคีเศก เบญจมาภรณ์มงกุฎสยาม เบญจมาภรณ์ช้างเผือก จตุรธา
ภรณ์มงกุฎสยาม เหรียญจักรพรรดิมาลา.

พระราชวิตรพายุพเทคมีบุตรและธิดาที่มีชีวิตอยู่ดังนี้ :

บุตร.

นายจินตนา ยุกตะเสวี

ด.ช. เกริกไกร ยุกตะเสวี

ด.ช. ไกรเกริก ยุกตะเสวี.

ธิดา.

เจริญ นุตสาระ

จรรยา ยุกตะเสวี

นางยุกตะเสวีวิวัฒน์ (ถนอมศรี ยุกตะเสวี)

สมสันธิช พยัฆาภรณ์

ด.ญ. รจนา ยุกตะเสวี.



นางราชวิตรีพ่ายพิเทศ
(รื้อ ยุกตะเสวี)

ชานะ พ.ศ. ๒๔๑๓

มรณะ พ.ศ. ๒๔๘๑

ประวัติตั้งเขป

นางราชวิตรีพายัพเทศ (รวิ ยุกตะเสวี) เป็นธิดา พระยา
พิชัย (คำย) และคุณภักดี. เกิดวันที่ ๒๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๓๗
ถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ ๗ เมษายน พ.ศ. ๒๔๘๓

พระราชวิตรีพายัพเทศ และนางราชวิตรีพายัพเทศ เป็นผู้มี
นิสัยย์โอบอ้อมอารีประพฤติตนอยู่ในศีลธรรม พอใจประกอบกร
กาศดี ช่วยเหลือเอื้อเฟื้อผู้ทุกข์ จึงเป็นที่รักใคร่นับถือของญาติ
มิตรทั่วไป.

นิราศเมืองแกตง

๑ โอ้ตั้งเวชวาท่านินจาเอ๋ย จะมีคู่มืออยู่ประคองเซย ต้อง
ตะเสยดวงใจไว้โกตตา ถึงทุกข์ใครในโลกที่ไค้กเคว้า ไม่เหมือนเรา
กุมรินถวิตหา จะพดัดพรากจากกันไม่ทันตา ไซ้แต่ตาต่างถ้อย
ลุนทรวอน โอ้จำโกตจากนุชสุดสวาท จึงนิราศเรื่องรักเป็นอักษร
ให้เห็นอกตกยากเมื่อจากจร ไปดงดอนแดนป่าพนาวัน กับศิษย์น้อง
สองนายต้วนชายหนุ่ม น้อยกับพุ่มเพื่อนไว้ในไพรรัตน์ กับนายแต่ง
แจ่งทางกลางอารัญ จะพากันแรมทางไปต่างเมือง ถึงยามต้องต้อง
ตานาวาเดือน พอดวงเดือนดินเมฆชนเหตองเหตอง ถึงวัดแจ่งแจ่ง
จนทรจารต์เรื่อง แดชาเดองเหตยจหดงหดงนาตา เป็นหวงหนึ่งถึง
ชนกตปกเกล้า จะแล่นเคว้าครวญคอยระหอยหา ทงจากแดนแดนหวง
ดวงกานดา โอ้อราร่มร้อนอ่อนกาดง ถึงตามปดมพนราปดาแต่ทุกข์
สุดจะปดุกใจปดมให้ตมหดง ขออารักษหตกประเทศนี้เวควัง เทพ
ทงเมืองฟ้าดูรวาโดย ขอฝากน้องสองรามารดาด้วย เอ็นตช่วย
ปกครองให้มองได้ ตัวข้าบาทจะนิราศออกแรมไพร ให้พินภัยคดาศ
แควตวอยาแผ้วพาน ถึงด้าเพงแกงตงรมผงนา แพ้ประจำจอตเวียง
เคียงชานาน มีชุ่มชอกครอกนางจางประจาง ยังด้าราญร้องขับไม้
หตมตง โอ้อานันต์ร้อยยุธยาเอ๋ย นึกจะเซยก็ได้ชุ่มตมประดงค์ จะ
ด้าบากยากแก่นไปแดนตง เอาพุ่มพงเพิงเขาเป็นเข้าเรือน

๑ ถึงย่านยาวดาวคนของคณางิง ยังกยงเดี่ยวใจใครจะเหมือน
 พระพายพานด้านเดี่ยวทรวงต์เทอน จนเดือนเคตอนคตอยดงดงไรไร
 โยตุเคตอนเหมือนดวงตุคาแม่ กระจ่ายแดเหมือนคณคตพิศมัย เห็น
 แดงจันทร่อนกระจ่างค้อยต่างใจ เดือนครรไตดับตาแดวอาวรณ์
 ถึงอารามนามชอวดคอกไม้ คิดถึงไปแนบทรวงดวงต์มร หอมตุคณช
 เคียงกายชจายจร โอยามนอนห่างนางระคางกาย ถึงบางผงผงรงก
 รงราง พรางนางร้างรักต์มครหมาย มาแค้นยากฝากช้พกับเพื่อนชาย
 แม่เพื่อนคายมิไตมาพยาบาท ถึงปากตดแดท่าชดาตน ดูเดอมตณ
 เตนดากดำทะห่าน เขาแจจจองตองแด่นแด่นดำราญ มาพบบ้าน
 บางระจายยงเครั้าใจ อนาถยงอิงเชนยคหนึ่งหวน จนจวบจวนแจ่ม
 แจงบัจจุต์มัย ศศิธร่อนอับพยัไพโร ถึงเชิงไทรค้ำตพระประ
 แดงแรง ขออารกษศักตส์ทชทตังค้ำต ภาตท่านอยู่ว่าเจ้าहांก้าแห่ง
 ช้าจะไปทางไถตถึงเมืองแกตง เจ้าจงแจจใจภคันท์ ฉนพตคพราก
 จากจรเพราะร้อนจิตต์ ใช้จะคิดอายอางชนางหน้ ให้นมหนองครองรัก
 ไวต์กมี้ ท่านสุชเกิดช้อดาไป พอแจ่มแจจแ่งเงนเงนระยับ ดาว
 เดือนดับเด่นดวงพระสุริยไต้ ถึงปากชองคตองสำโรงสำราญใจ พอ
 หนีไถตชนเขาก็เขาคตอง เห็นเพื่อนเรือเรยงรายทงชายหญิง ดูกยง
 ทรวงช้าเป็นหน้าหนอง ไม่แมนเหมือนคู้เซยเคยประคอง ก็เดยตอง
 หลักมาไม่อาไถย กระแ่ชตจนเซยวเรือเดยวตต ดค้อมคตชอบคอง
 คองกาไถล แต่สำชตเจียวยงวนเป็นวงไป น้ญาใจที่จะตรงอย่าส่งกา
 ถึงค่านทางกตางคตองข้างฝั่งซ้าย ควันถ่ายแ่งตองคองพฤกษา

ออกสู่บ้านถึงทวารอรัญญา เป็นทุ่งคาแฝกแซมชนแถมกัน ตมระรด
 ปติวหน้าคาระยาบ ระเนนนาบพดวพตักกระตักหัน ดูโต้งตั้งทวรุก-
 ขเวียงวัน เป็นเขตคคนชอบบ่าพนาโดย

๑ ถึงทับนางวางเวงฤไทยวับ เห็นแต่ทับชานาอยู่อาไศรย
 นางชานาก่อนหน้าจะขึ้นใจ กราบขโคตคร่าคร่าตั้งทาศราม อินนางใน
 นักราถึงทาศ ดักว่านางทงนลัดของสาม โอพดตพรากจากบุรินแดง
 สันงาม ยังกิดความชวญหายเดี่ยวตายกรุง ถึงบางพดมเรือนอาราม
 พระ ตูระกะตาศทางไปกตางทุ่ง เป็นแดนดุ่มตักเหตอเพียงเอวพุง
 คองตากจุงจางควายอยู่รายเวียง ดูเรือแพแอศตอยุดเยียด เขาเบียด
 เดียดแทรกกันด้นนเดียง แจวตะกุดเกาะเกาะประกะเซียง บ้างทุมเถียง
 โคนคูนก้นวุ่นวาย โอเรือเรากราวเข้าไปคิตแห่ง เห็นนายแดงเป็น
 ผู้ใหญ่ก็ใจหาย นิ่งพยุงตั้งกำในตาตาย เห็นวุ่นวายดับด้นกิดนตาน
 น้อยกับพุ่มหนุ่มตะกอดอกกระหนาบ เดียงด่วบด่าบแทรกไปด้วยใจหาญ
 นายแดงร้องรังไรไม่ได้การ เอาถ่อกรานโดยกตัจจนตักโกง ตั้งด่า
 แดงแข่งข้อไม้ท้อถอย พุ่มกับน้อยแทรกกลางเดียงผางโผง ถ้วยชาม
 กตงฉิ่งฉ่างเดียงกว้างโกรง นาวาโคตงโคตนเดอะตตอดแคม จนตก
 ดักด่วงทางถึงบางโหนดง เป็นทุ่งโต้งตานตาตวนบ่าแซม เห่งอกปตา
 หมอกอกกกับกุ่มแถม คงคาแจ่มเค็มจิดตงกตเกิดอ ถึงหัวบ่าเห็น
 บ่าพฤกษาโกรน ดูเกรียนโกรนกรองกรอยเป็นฝอยฝื่อ ทกกงกาน
 กรานกิดประทุนเรือ ถ้าปากเหตอที่จะว่าในตาตอง ถึงหย่อมย่าน
 บ้านไร่อาไศรยเหตยว สันโคษเดียมมิได้พบเพื่อนต้นอง เขารับแจว

เหลือง เต็มอเม็ดเพชรรัตนจารัดเรื่อง ค่อยประเทืองทุกซทศนาชม
 ถึงบางด้มคเหมือนพรกัสมครมาต มาแควจกตาศมีโตยักกับคู่สม ถึง
 ยามนอนนอนเดียวเปดยวอารมณ์ จะเตชมนอนนอนไม่สิ้นใจ แล่น
 กนคารบ้านเมืองไม่เตเห็น ยะเยือกเย็นหย่อมหญ้าพฤษาได้ว ไอ
 คตองเปดยวพิกเปตาเค้ราฤไทย จะถึงไหนก็ไม่แจ้งแห่งด้าคัญ ประ
 จวบจนถึงตาบตบ้านมะพร้าว พอฟ้าขาวขอบไพรเตียงโก้น เป็นที่
 กุมภาพาดชาญฉกรรจ์ ให้หวาดหวอนรบมาในด้าชต ถึงบางจวเห็น
 แต่ค้ำดตระหง่านงา ดอองนาคางย้อยเป็นฝอยฝน ดาวเดือนดับดับ
 เมฆเป็นหมอกมด ลूरียนเยยมฟ้าพนาไทย พอเรือออกนอกชวงาก
 ปากตะครอง ค่อยดอยดองตามด้าแม่น้ำไหล ตกวางขวางวางเวง
 วิเวกใจ เป็นพงไพรฝูงนกวิหคบิน

๑ ถึงหย่อมย่านบ้านบางมังกงนน ตูเวียงร่นเรือนเวียบชดา
 สันธุ้ แควตจนบ้านตากลปดาริมวาริน เหมือนแตกดินเนาอบตระหดบไป
 เห็นค้ำดเจ้าเหตาดเจ้ากอยเซ่งแซ่ ปุนทะก้ององค์แก้ง่างเพศได้ย เกต
 เอี้ยเคยขำมคองคาไทย ช่วยคุ้มไทยปากอ่าวเถิดเจ้านาย พอพัน
 บ้านตานแตกปากช่อง เห็นทิวทองด้มุกไทยน้ำใจหาย แดทะเตเตียน
 ตาคัดจนวนหาดทราย ทังสำมนายจัดแจงโจงกระเบน ไปตามช่องดอง
 ออกไปนอกรวด เห็นเมฆมัววมแดงดั่งแดงเด่น สักประเดี้ยวเหตยว
 ตูด้าภูเอน ยอดระเนนนาบหน้าอยู่ร่ำไร บ้าแถมเตเห็นอยู่รวด ให้
 หิวหวัดวาวบวับฤไทยไหว จะหลบหัดกเข้าฝั่งกยงโกถ คดหนักใหญ่
 โยนเรือเหตีก้างตั้ง ส่งสารแดงแขงขอจนชาด้น เห็นเรือหันโกรช

บันเอากนหดง ว่าจะพดบดคไปตั้งง แดงคคคุมคตงเงยนยาทำคา
 แดง ปดอบเจ้าพุ่มพมพมว่ากรรมแด้ว อุด้าห์แจงเซาเถดพอให้ขอ
 แข็ง ตั้งถารนอยหน้าจอยนงจตแจง คิตจะแด้งคัวตายไม่พายเรือ
 พแข็งชนผนภาจนานิง แดคตังไรโรยงโกดเหตือ เห็นเกินรอยบาง
 ปตาส์ร้อยอยู่ท่ายเรือ คตนักเมื่อพมพองคนองพราย เห็นจนจนบน
 เจ้าเซาถ้ามุก จงช่วยทุกขถงทจะท่าถวาย พอชาตคานาชนทงคตน
 คตาย ทงถ้ามนายหน้าชนคอยเนอยมา หยุดคระพานย่านกตางบาง
 ปตาส์ร้อย พุ่มกับนอยถรวถลันคต่างหรรษา นายแด้งหายคตาย
 โทไซทโกกรธา ชกกันชานงกรมยมดะไม แดงหุงหาอาหารถาราย
 วน จนเทยงคนชนคาคาได้อาไศรย พงเดียงคตนคตนคตนั้นไป คมิด
 ในเมฆานภาพางค พเดงแเดคุดระแด้งถายสมุก ตะตวสุตถายตาเห็นฟ้า
 ชวาง เป็นพองพุงรุงเรืออยู่ร้างวาง กระเด็นพร้างพรายพราววาง
 กับพตอย เห็นคตายคตายปตาวายเฉวียนนวด ตะตอกชคตาคกระ
 เซนชนเตนหยอย ผุงปตาใหญ่โตโตคระโตคตอย นากพตอยพร้าง
 พร้างกตางคองคา แดทะเดแด้งกให้อาตยนุช ไม่ต่างสุตคคกตั้น
 ถวิตหา จนอุไทยโกกรกตจาวถิตา เห็นเคหาเวียงรายริมชายทะเล
 ดูเรือแพแแต่ตะถาดวนโปะโหดะ พวกแจกจันกินโตะเดียงโหดเหต บ้าง
 ดุยเดนถ่วงปดูไซเซ ส้มคเนใส่ชองเทียวมองคอย อนันนารทียงถาว
 พวกชาวบ้าน ถบกระตานถอตะกรวาทะยงหาหอย ดูแควถวคตองตอง
 เถนแเดตบตอย เขาซาหอยทำเป็นหางไปกตางเดน อนันพวกเขาชาว
 ประโมงคไม่โหยงหยิบ ถวนคินถบปากกคชตเขมร จะไดกินค้ำเซาก

ชุมควาย คู่ชวาวราวกับน้ำตาตาดโตนด ที่หว่างไรดชอบผาคีตาณตาย
 ริมทางเกอนเรือนเหยามรายราย เห็นฝูงควายปดอยเกดชอนอยู่กตาง
 แปลง ถึงหนองมนมตาบดชอบ้านไร่ เขาถากไม้ทุกประเทศทุกเขตต์
 แฉวง คองเดินเฉยงเตยงตคคตทะเลแยง ตามนายแต่งทำทางไปกตาง
 ไพร กำคดคแตกแผตรอนทุกชุมชน ไม่มีคั้นพฤกษาจะเอาไค้รย ดวัน
 ดะแวกแผกคายำรำไร จนลุดไร่เดี่ยบริมทะเลมา ควันคด้อยหน้อย
 หนงถึงบางพระ คุระยะบ้านนกกแห่นหนา พอพบเรือนเพอนชายช้อ
 นายมา เขาโอภาคอรบให้หตบนอน พอรุ่งแสงสุริยาดัตาตาคี ดง
 เดี่ยบหาดทวนคหนึ่งถึงลุมร เห็นกรวดทรายชายทะเลชโตชร ตะเขี่ยค
 ชอนดงตอองดำดัด คกาบหอยรอยคคคคกรเค้นล้าค ก็เกดชอนกตาด
 กตางทรายประพรายลี้ เป็นหลายอย่างตางตูกก็เรียววี โอเช้นนแม่
 มาค้วยจะค้ใจ จะเซยชมก้มเก็บไปกตางหาด เห็นปลาตก็จะถาม
 ตามล่งได้ย พิไม้รก็จะชวนล้ารวดไป ถึงเห็นอยใจจะค้อยเบาบนเท
 คตาย โอยามนพเห็นแคพกตรเพอน ไมชนเหมือนลุดลวาททมาค
 หมาย กตนนาตามาจนลุดทหาดทราย เห็นเรือราย โรงเรียงเคียง
 เคียงกัน อนชอนศัรมหาราชาชาติ ชนจากหาดเข้าป่าพนาลัณค
 ค้อยเดี่ยบเดินเนินไรคคังชรคัน เดี่ยงจกกระจันแซ่เซงวงเวงใจ ล้อง
 ช้างทางนางไม้ไพรล่งค ไมแกวงกจคคกันคังประวงไหว เย็นระรน
 ชนชุ่มชุ่มไบ หนาวฤไทยโทมนลลัระมัดกาย เดี่ยงนกรองคองกูกัน
 กตางป่า พังภาษาลลค้วไพรก็ใจหาย จนออกคตงตงเดินเนินลบาย
 ค้อยเกดชอนคตายรอเรียงมาเคียงกัน ถึงเขาชวางวางเวงชวากวง

เขาเรียกทุ่งสาธดาพนาสันต์ เป็นป่ารอบขอบเขินเนินอรุญ นกเขา
 ชนคู่เรียกกันเพรียกไพเราะ บ้างถาบถาพาคู่ตงฟูบมุ่น เห็นคนผดุน
 โผผิบินไถล บ้างกังกอคุกกุกกุกไป ผ่องเขาไฟฟูบแสงที่แผ่ฟาง
 โอบกษมคุษุชุน ตำราญรนปกบิตด้วยปีกหาง พืดยว
 ใจอายนุกเพราะห่างนาง มาเดินทางดงแดนแค้นกันดาร แด้ว
 รีบรุกไปจนสุดทิวทุ่ง ถึงบางตมุงพนาตาตระหนาน เป็นประเทศ
 เขตคนคมกรมการ มีเรือนบานแออัดทงวดวา นาคาดกอกไอ้อนาถ
 หนอย ใหมนเมื่อยชดของทงสองขา ดงหยุดหย่อนผ่อนนงทศาตา
 ต่างระอาอ่อนจิตครือตแวง ดงอาบนาตาหวยพอหนอยหาย แต่
 ไลน์สายรุ้งให้ชิงแข็ง สดใจเห็นจะไม่ถึงเมืองแกตง แค่นาย
 แต่งวอนว่าให้คตาโคต พืดตวงสุริยาภัยภัยคตอย ชวนพุ่มนอย
 จากศาตาที่อาไครย ออกพญานบ้านบางตมุงไป ค่อยคตายใจจร
 เดียบชดามา ในกระแแต่แแต่วันแต่ไประตอม ดงอวนอ้อมโอบสกัด
 เขามัจฉา ไอคิดเห็นเอ็นตหม่มแมงดา ตัวเมียพามืดอยเทียวเต็มโคต
 เขาจับตัวผวทงไวคตางนำ ตะดอกร้างาดซัดให้คตไชย พอเมีย
 ตายฝ่ายผวกบรโดย ไอ้เหมือนใจทพรกภกคน แม่นของตายพจะ
 วายชวคตวย เป็นเพื่อนมจยมังแม่ไปเมืองผี ราชวนจิตคคตมาใน
 วาร จนถึงศาตาบ้านนาเกดอ หยุดประทับคตดวงพระสุริแสง ยิง
 ไรยแรงรอนรนนทนเหตอ จะเคียวชาวคตศาเอานาเจือ พอกตว
 เกตอกตาคตนพอชใจ ทงดาเตอยหนอยอ้อนนอสนิท จนอาทิตย
 แยมเยยมเหตยมไศต ถอนระอตนตตายังอาไโดย ราชวนใจจรจาก

คำตามมา เขาเดินดงพงชฎีตั้งดงเย็บ เย็นเย็บเย็บนำคางพรางพฤษา
 ออกชวากปากทุ่งพญา นายแต่งพาเดี่ยวหุดงทวงเวียน บุกดระแวก
 แผลกแถมอะแถมรก กีบกกอกกตั้งตั้งเต็มอเคี้ยว ด้วยนำฝนดินดงหน
 ทางเกวียน ชนโหดเคียนคอกกรอกยกกระยำ กัดวปดิงเกาะเดาะดัด
 ชิตเขมร ดงดุยเตนพรวดพราดพลาตดดำ ถึงแนวหนองย่องก้าวเอา
 เทาคดำ แต่ทองนาอยู่จนเที่ยงจึงพบทาง พอยกเทาก้าวเดินบนเนิน
 แห่ง ทงซาแซงเขาขอให้ชิตขวาง เจ็บระบบคมหม่าคารคาง ค้อย
 ย่องย่างเหยียบฝุ่นให้งุนโงน เห็นพฤษาไม้มะคามะชามช้อย ทง
 ไทรย้อยยอดโยนโดนตะโฆง เหมือนไม้ดัดจืดวางข้างพระโรง เป็น
 พุ่มโพรงดำชาน้ำเดี่ยตาย เดินพินิจเหมือนคิดดมบัตบ่า จะใคร่หา
 คนไม่เข้าไปถวาย นเห็นดเหนอยเดอยตาบรรดาตาย แล่นเดี่ยตายดู
 เดินจนเกินไป ถึงทองธารคัดเจ้ารมเขาขวาง พอได้ทางลงมหา
 ชดาไหล เขากามแจกตกจางตามทางไป เป็นจันใหม่อ้อแอ้ไม่แน่
 พอน ร่องไตขอมอชไปทเขา กัดอเตาเดียบเดินเนินคังจร คีตาเต
 เป็นชเง้งชงกอน บางพรุนพรอนแตกกาบเป็นกราบไคด คอ้งเตียง
 เดียบเหยียบขอกเอาปตาบแปดบ ถึงทแคบเป็นเขินเนินไคด ค้อย
 ตะกายบ้ายบั้นเปะปะไป จะขาดใจเดี่ยดวยเหนอยทงเมื่อยกาย ถึงท
 โหดคองกระโคตชบนแง โก่นเอาแม่จันใหม่หนีใจหาย บอกว่าไคด
 ไคดมาบรรดาตาย ทงแค่นายแต่งนำไม้จำทาง ทำชมเซอะเคอะตะ
 มาปะเซา แต่โดยเมากันชาจนตาขวาง แกไขหูตึงไปตามทาง
 ถึงพนดางแดดาดดวนหาตทราย ค่างโหยหิวหน้าหงายชองซาแซง ใน

คอแห่งหอบรณกระหนกระหาย กตฺถนกระเดือกเกิดอกกตฺถกนนาตาย
 เจียนจะตายด้วยรอนอองก่าตง นากนองอยู่ในท้องชลาตันธุ จะ
 กอบกนเค็มขมไม่ส้มหวง เหมือนไรค้อยู่ข้างกำแพงวง จะเกยวงม
 กจะเขยนเอาเจียนตาย ทงนเพราะเคราะห์กรรมกระทำไว้ นึกอะไร
 จังไม่ส้มอารมณ์หมาย แดวปดอบน้องส่องราปรีชาชาย มาตงท้าย
 ทวบ้านาจอมเทียน เห็นบ่อนาราคมเขาโดยอยาก พออาปากเหม็น
 หนไหคตฺถนเทียน ค้อยม้แรงแข็งใจไปทางเกวียน ไม่แจะเวียนเตา
 เตนดำเนินไป ถึงหัวขวางตัดทางเข้าใต้ถาม พบขุนรามเรียกหา
 เข้าอาไศรย กินข้าวปลาอาหารสำราญใจ เขาแต่งให้หัดบนอนน
 ก่าตง ตงตำแสงแสงสุดเมือหยุดพัก เมานงชกกนชากับค่างตง เตียง
 ชาคะอยู่จนพระเคาระระฆัง ต่างรำตงปลากรกกันหนักครัน แด่นวิตก
 อกพเมืออางวาง ตามถึงทางที่จะไปในไพรธันท์ ชาวบ้านบอก
 มรคากว่าพัน ตักตักกันแกตวกลตาเป็นหน้ากตว ยิงหวาดจิตตคิต
 คุณพระชนันท์ กับชนนิบตฺถเวศบงเกิดหว ช่างใจไปหาบิดาคว ให้
 พนชวทชอว่าโกยนต์ อธิษฐานแดวตทานต์ทอนอก ต้าเนียงนก
 เพรียกไพรทงไกชน เมฆแอร่มแย้มแยกแหวกตะวัน ก็ชวณกัน
 อ่าตาเขาคตาโคต เขมนเมินเตนตรงเขาดงคิก คุชงชกมิไคเห็นพระ
 ตรีโยได้ เตียงฟารองกอนตนต์นนไพร ไมไหวไหวเหตยวตงระวง
 คอย สังกเจียบเยียบเยนยะเยอกอก นาคางตกหยดเหยาระตงเผาะ
 ผอย พฤษาสั่งขงยางส่างตอย คชคชอยชนช่มช่อมไบ ถึง
 ปากช่องหนองชะเงวเขาแผวถาง แมนคาคางอรญาได้อาไศรย

เป็นที่ชุมนุมขงคองคาไทย ว่างเวงใจรีบเดินไม่เมิ่นเตย หนทางรณพน
 ทรายตะเอี้ยค้ออน ในดงคอนตอกพยอมหอมระเหย หายระหวยด้วย
 พระพายมาชายเซย ช้างงายเหงนทักน่ามา ถึงบางไฟไม่เห็นไม้เป็น
 ไพรัชฏ์ แล่นส่งดงเียบในไพรพฤกษา ต้องข้ามธารผ่านเดินเนิ่นหนา
 อริญวาอ่างกว้างในกตางดง ถึงพตงค้อคอเขาเป็นไซดเซิน ต้องชนเนน
 ภูมาบาระหง ส่งกระทงหงโคกเป็นโคกรกตรง เมื่อจะตงก็ตองวง
 เหมือนตงโดน แต่ข้ามห้วยเหวผาจนชาต ต้องกาดตงเตนตง
 เตนไซน ทงรกายางชวางโกงตะไซงโคน สดุดโดนโตดข้ามไปตาม
 ทาง ถึงพตรด้าครเบนพวยพุก หนาทุดอกจากชวากชวาง ดชงได้
 ไทตเซียวเบนเกดยอกตาง สไบบางชุบชบกับอร่า แดวชนเนนเดิน
 ในดงไม้หอม สพรังพรอมปรุปรายปฤษณา ยามพระพายชายเซย
 ภาเพยพา หอมบุบผารินรินชนอรมน เหมือนกตงปรางนางปน
 สุกนธริน คดกตงคนเคียงนองประคองดม กอนตงนยั้นเตดตาดวนตม
 พนิกชมตางนางไปกตางไพร ถึงห้วยอร่าแดระยาดวงนถายหยุด ดอก
 นนตุดที่จะตกตุได้ว กะมงกะเมงนมแมวเป็นแกวไป ตวนตูกไม้
 กตางบ่าทงหวาพตอง สทอนहनได้ตงนอกเกดอนกตง ผุงค่างตง
 กนเตนเบนเจาของ ตางเกบเคียวเปรยวเปรายเตี้ยกายกอง แต่โดย
 ตองเตอกชิมจนมไป ถึงโคกรกตรงยห้วยพยุจนจะหยุดรอน เห็นแเวต
 นอนอยู่ในดงให้ตงได้ย เรยกกนตุดด้วยไมรู้วตักวไต เห็นหน้าใหญ่
 อย่างจวเซตตะศุกตว มนเห็นหน้าท่าตากรบับนง เห็นทตายตงคอ
 คางทงหางตว รู้วแเวตกินหนามให้กร้ามกตว ชยบตวตงพตวันไป

คุรุหนึ่งถึงชวากชากตูกหม้า ถ้วนพฤษาย่างยุงสูงได้ว แต่ถ้วน
 ทากตะเดะรำดำไฟพร ไต่ใบไม้ย่างย่างมากตางแปดง กระโดดเผา
 เกาะผับกระหยับคืบ ถีบกระที่บมีใคร่หลุดสุดแต่ยง ปดตทคันทิตชา
 ระอาแรง ทงขาแข็งเตือดโทรมชโตมไป ออกเดินถึหน้ทากถึงชาก
 ขาม เบ็นด้นามหน้าทำได้อาไศรย เห็นรอยคนแรมค่างอยู่กตางไฟ
 ขนคณไม้หกรังไฉเรียงราย เตียงถึงค่างปางชน้หวัดโหวย กระหิม
 โหยห้อยไม้หน้าใจหาย เตียงผัวผัวคัวเมียเทยวโยนกาย เห็นคนอายุ
 แอบอิงกับกิ่งยาง โอชน้เวทนาเทยวหาผัว เหมือนตวพจากนองให้
 หมองหมาง ชน้เพรียกเรยกชายอยู่ปตายยาง พเรยกนางนุชนอง
 อยู่ในใจ เบ็นบ้ำสูงฝุงนกในคังคัก หวนระตักถึงสู่ตาน้ำตาไหล
 จกระจนรอนงพรองเพราะเส่นارهไฟ ทงเตียงโก่เถอนชนด้นนเนิน
 พฤษายาเบยคเตยคดัดงบแกว วิเวกแวงหวางดำเนาภาเขาเขิน สดับ
 ฟังวงเวงเบ็นเพดงเพदन คอกรับเดินโดยค้วนคัวจวนเย็น ถึงห้วย
 โบบังเห็นชารตระหนไหล คงคาได้ปตาว่ายคตายคตายเห็น มีกรวดแกว
 แพรงพรายรายกระเด็น บ้างเตเห็นเบ็นด้นบชวาคำ ชนอกรรมณ้ชมเซย
 เดยตดำศ พระพายพาดพิดเรอยมาเนอยน้ำ ทงตองชางมรคาบ้ำ
 ระกำ สด้างดำเตตด้นบอยู่กบกอ หอมบวบผาส่าโรชมารนทรน ตาง
 หยคย็นใจหายเตยตายหนอ แม่นอยู่เคียงเวียงไซยเห็นไม้พอ จระตค
 คอเรือเดินแต่นตามกัน ทตายตกลดกแตกแออด เอาตาบคัตชิมไปใน
 ไฟรตณท์ มั่นแต่นเปรยวเบยวหนาเขาหากัน ออกเซตพนเบ็นจระ
 ตายคัวรายชิม

๑ ถึงหอยพร้าวเทาเมื่อยออกเดือยตา เห็นผดฟ้าฝนย้อยลง
 หิมหิม สุนัขนายบายเยของเมืองประจิม อูระปมค์รบักดักทรวง
 ออกเดินรบถบถอนไปทุกอย่าง กตวจะค่างค่างในดงหวดว ค้วย
 คุมครกพฤษาตดาพวง ไม่เห็นดวงสุริยาเวตาไร พอเต็มคั้งถึง
 สุนัขกระบากนห รอยเขาพันพฤษาอยู่อาไ้รย เห็นรอยคนปนควาย
 ค่อยคตายใจ รู้ว่าโกตออกดงเดินคะบั้ง แต่ย้ายทรายผู้ชยุ่นยุบ
 ยิงเหยียบฟูบซาแข็งให้แข็งชิง ยิงจนเย็นเย็นด้ายให้ตายคั้ง คุ
 เหมือนหนึ่งเหยียบโคตนาให้โอนเอน ออกปากช่องท้องท่งทตดง ค่าง
 เกิดอกกตงตงทงรกกกเขมร ควยตาเดือยเห็นออยออนนอระเนน
 จนสุริเยนทรดับไม้ชายทะเล ผลดกนทาย่าเหยียบเดือยนหยัด กระ
 คุกคดผวะเผาะให้โผเผ ค่อยย่างเท่างกาวเขยกตุเกกเก ออกไซเซ
 เดินข้ามตามคระพาน เป็นท่งแกวมี่แนวแม่น้ำอ้อม ระยะเวลาอ้อมเคหา
 นาด่านาน เป็นเนินส่วนดวนเหต้ามะพร้าวตาด เขาตบบานทบมาตต
 ไป พอต้นดงตรงปากออกปากช่อง ถึงระยของเข้าเรือนตุไ้ว แวะ
 เขาย่านบ้านเก่าค้อยเขาใจ เขาจุดโคคอรบให้หัดบนอน ฝ่ายนาย
 แต่งถึงตำแหน่งสำนักนออง เขายมยของชมหาดานคตานลัดตอน พว
 เหวเอกาอนาทร ควยจะจรค้อไปเป็นหตายคน ครงรุ่งเขาเทาบวม
 ทงสองข้าง จะย่องย่างลุดแรงจะแข็งชน อยู่ระยของสองวันลุดกต
 กตน ค่อยแซมชนชนนกันว่าจะคตาโคต นายแต่งหนตหตบไม่พบเห็น
 โอ้แสนเข็ญคิตน่านาคาไหล นอยญาเพื่อนเหมือนจะรวมชวาไ้โดย มา
 สุนัขใจจ่าจากเมื่อยากเย็น จงกรวดนาราวาค้ออากาศ อินชายชาตน

หน่อไม้ขอเห็น มาตวงกันปัดนปลอกหุดอกทงเป็น จะชเชนชวชา
 ให้ดำใจ เคชระสัคยอริชฐานประจานแจ้ง ให้เรียกแสงเทวทคจน
 คัดไชย เหมือนชอคงหตงพหารเขยนถ่านไฟ ด้วยน้ำใจเหมือนมัน
 หม้อทรชน แดวชวณล่องน้องรกรวมชิดค ให้เป็ดยวจิตคไม่แจ้ง
 ฐแห่งหน จากระยของยอองตามกันดำมคน เดียบถนค่นนำบ่าไร่
 ถึงบ้านนาตาชวญดำคญแน่ เห็นยายแก่แวงถามตามส่งไสย เขาชนอ
 แนะทงหนทางไป ประจักษ์ใจจำแน่ดำเนินมา ถึงบ้านแดงทางแห่ง
 เห็นทุ่งกว้าง เพื่อนหนทางทจนทบคตบหา บุกดะแวกแผลกแฉมกับ
 ญาคา จนแตกกตามาถึงย่านบ้านคระพง มีเคหาอารามงามระรณ
 ด้วยพ่างพนพุ่มไม้ไพระระหง คัดกระพ้อห่อไตทุกไร่ก่ง พหดกตงทาง
 ทุ่งกระทอดอ เห็นสาวดำขาวไร่เขาไถที บ้างพาทอชเออเดี่ยวเหนอ
 หน่อ แดชโคตไล่ตาบเป็นคราบคอ ผ่าห่มห่อหมากแห่งคระแบงมาน
 พัดเมนเคนคตรงเขาดงสูง เดียงนคยงเบญจจรรณชนชชาน คัดถึง
 หนองหมองใจอาไดยตาน แม้นแจ้งการว่าพจากอชชยา จะเค้ว่า
 สร้อยคอยท่าเป็นทุกชวชน ถึงยามนอนยามกินถวดทา พักแฉนตุค
 ยากดำบากมา ทงเคนบ่าปมกายจะวายวาง คอองเวียนวงหตงทบ
 คตบเดยอ ด้วยรกรเรยวหวยหนองเป็นคตของชวาง ระหกระเห็นเคน
 ภาวนาพตาง พอพบทางดงถึงทอองทะเดจน เดียงพดกคกรกกรม
 กระห่มคตน รมระรณรูกษาพฤกษาต่น เหต่าค่นไปตงโกงกางกิง
 พกต สด่างค่นเตงคตงสพรงตา ถึงปากชอองคตองกรุ่นเห็นคตอง
 กว้าง มีโรงร้างเรียงรายชวยพฤกษา เป็นชุมรุมนำนาเขาทำปตา

ไม่รอรับเดินคาเนินพลาง ถึงศาลเจ้าอาวาสมูทรรที่สุคหาด เดี่ยว
 ตัดคำชนตามช่องทศตของขวาง ถึงบ้านแกตงตบ้านไปย่านกตาง
 เห็นฝูงนางล้านเดือนนเหต้อใจ แต่ปากพลอดมื่อสอคชยุกชยิก จน
 มื่อหึงกงอแงไม่แบได้ เป็นด้วยบ้านล้านต่งเซ้ากรุงไกร เด็กผู้ใหญ่
 ทำเป็นไม่วั้นคน พอพดบคำล้านกทเรือนเพื่อน ดูเยาเรือนชาวแขวง
 ทุกแห่งหน มุงด้วยไม้หวายไต้มแต่นพิกัด ไม่มีคนแต่จกม้วนหลังคา
 ว่าง ครนคนมาเอาหงคางชนคตุมคต ดูกิดเรวรัตไม้ชดขวาง เวตา
 ค้าตาเหต้อดวดยเสือกวาง บับมาข้างเรือนเยาทเรือนอน เขาตักเงิน
 ชนไนไต้สุ่นักซ์ มันชอบฮักคนโดยแต่จวโหยหอน ยิงดิกฟ้งวงเวงวนาตร
 ตังเวชนอนมิใคร่หตบระงับตง จนรุ่งแจ้งแสงส้ายไม้ว้ายไค้ก บริ-
 โภคเสร์จตมอารมณ์ประสงค์ จากสถานบ้านแกตงไปกตางตง ตัน
 รังรงรมชนรระนเย็น เห็นรอกแคแยตุนออกอ้วนวง เอาดินทงไต้ทูป
 ตะกรุปเตน ดูกมระม่งวงกตาดตาษกระเตน เดี่ยตายเป็นกตางไฟ
 ไม่ได้การ อยู่โกตวงตงนนางสาวสาว จะโน้มน้าวกิงเก็บเกษมสำนค
 นิกคำเนนเดินกตางทางกันดาร ถึงสะพานยายเหมตร้างทกตางไฟ
 เบนทุงแกวแนวหน้าตักตกน คองพากันดูยเดี่ยบทะเลไหด แดวชน
 ช้ามตามสะพานสำราญใจ ตงเดี่ยบไนคั้นเขาตาเนาทาง ดูกรรมกริก
 พฤกษาบ่าตังต ทะตุตคตคทะเลแหตมทองหตาง ค่างเพตติเพตติ
 เตินว่าเสภาพตาง ถูกชนข้างเขาหอหวัรอเฮ เห็นไร่แตงแกตงแวง
 เขาริมห้าง ทำถามทางชักชวนให้สำรวจเต พอเจ้าของแตงโมปะ
 โดปะเต ส้มคเนกินแตงพอแรงกัน แดวภิญโยโมทนาตาตตัดาค์ ตง

เียบหาดปรัดเปรมเกษมสันต์ ถึงปากช่องคตองน้ำเป็นดำคณู ค้า-
 แหนงนนชอชวากปากดาวน ไม่หยุดยงตงหน้าเข้าปากกว้าง ไป
 ตามทางไซดเขินเนินถนน สดับเตียงตงค่างครางคำรณ เหมือนคน
 กรนโครกครอกท่ากดอกตา

ถึงหย่อมย่านบ้านควำพอกำพดบ ประดับพบเผ่าพงศ์พดกวงคำ
 ชนกระฎุทส์ถิตยทานบิตา กตงหน้าตักไมพองเผ่าพรงพราย คีโรราบ
 กราบเท่าให้เปด้าจิตต์ ว่าคณูคิตอาโดยมีใคร่หาย ชรอยกรรมทำ
 สัตว์ให้พดตพราย จึงแยกย้ายบิตุราชญาตีกา มาพบพ้อท้อใจด้วย
 โกตแม่ ให้ตงแต่เค้ร่าสร้อยตะห้อยหาชนน้อยคู่ร้อยุชยา บิตามาอ่าง
 ว่างอยู่กตางไฟร ภูเขาชวงกตางกนอรัญประเวศ์ ชำมประเทศท่ง
 ท่าชตาไหล เตินกนิตารปานปมจะบวรโดย จึงมาได้เห็นหน้าบิตาคอ
 ทานชูช้วยอวยพรให้ผองแผ้ว ตงตตรแกวกวงกนไฉเห็นอหัว อุด้าห์
 ฝนไฟตทารกษาคอ คอยยงชวมนเมอยทเห็นอยกาย บรรดาเหต่า
 ชาวบ้านประมาณมาก ต่างมาฝากกรักใคร่เหมือนใจหมาย พุดถึงทต
 ไบยชะโมยควาย กต้าวชวัญนายเบียดเบียนแถวเมยนต์ ตามราคา
 พราชวานจะวานชอ ดงนอชอชอเองกุกะหนุกะหน ทคชะค้ำหวานน่าน
 นานมี เป็นวาชกรานพงแต่ชงตาย เวต่าเขากชวณกนออกบ่า มนไม
 หมาได้เนื้อไปเหต้อหตาย พอเวตาด้ายฉนหัตวณชาย ได้กระต่ายตะกวด
 กวางมาย่างแกง ทงแยบงองอ่างเนอค่างคด เขาทำครวครนไปปะ
 ชยะแขยง คอชอคตงกนแต่ชวากับเค้าแถง จนเรียดแรงโรยไปมี
 ใคร่มี อยู่บุรีนกินดำราญท่งหวานเป็รยอ ตงแต่เทียวยากไร้มาไฟรศรี

เจ้าพ่อยังชนเชยชมชิมไม่อิมหน้า มายากเย็นเห็นแต่มาแพรตา
 ไต่หมกร่าอยู่กบกายไม่วายตรอม อยู่บ้านกร่าทำบุญกับบิตุเรศ ถึง
 เดือนเศษไค้กชบจนรูปผอม ทุกคนก่าก่าดัดสูดออม ประนตน์ออม
 พุทธคุณกรุณา ทงถอศัดกนเพตเหมือนเช่นบวช เย็นเย็นดัด
 ศักราชค้ำดา พยายามตามกิจด้วยบิตา เป็นถานานุประเทศอชบด
 จอมกษัตริย์มัดการชานนาม เจ้าอารามอารัญชรรมรังษี เจริญ
 พรตยศยังมิ่งโมด กาทนดยัสบวธำถ์ถาวร ให้พบเห็นเป็นท่านอุปถัมภ์
 กกรวดน่านกคณังถึงดมร ให้ไพบุตยพุดสวดศัพพตม่นพร อยารูรอน
 โรคภัยตั้งโรพาท ถึงชาตนมไค้ดมอามณคิต ด้วยองค้อศรรารักษ
 จะหักหาญ ขอให้องครองสตัยชงบฏญาณ ได้พบพานภายหน้า
 เหมือนอามณ พอควรคู้รกรบระจกษัจต ได้ชนชิตชมน้อง
 ประคองดม ถึงต่างแดนแดนไกลไพพนม ให้ถอยตมตงมาแอบ
 แเนบอรา อยารุจกผลกพตกทงหยกชจน แชนแต่ตจนรอยเด็บเจ็บ
 นกหนา ให้แยมยพรมพรอมนอมวัญญา แดจกอยาขหงตะบง
 ตะบอน ขอแบ่งบุญคุณศัดถัดถึง ให้ทราบซึ่งไค้ศรทรวงดวงดมร
 ถึงอยู่ไกลในบ้ำพนาตร แต่ใจจรงสวาทไม่คดาคดา ไปเทียบเด็น
 เห็นดอกไม้แล้วใจอยาก จะไคร์ฝากดวงเนตรของเชษฐา ก็จุนใจ
 ไกลทางต่างสุชา แต่หน้าต่านแต่พุ่มตะดุมตง เวธาคำช้าใจเข้าไค้ยาศน์
 โอ้อนาคในวนาบ้าระหง ยินแต่เสียงตงคางทกตางตง วิเวกจวงวัน
 เวศังเวงใจ จกระจนทวนแฉวแฉวแฉวเสียง เหมือนด้าเนียงวนิตา
 หน้าตาโหด ทนาวนาค้างพว้างพรมพนมไพโร โอเจียนใจพิจะชาต
 อนาถนิก ได้แนบหมอนอ่อนอ่อนให้ฉุนฉุน ระวังร้นรดดำดจนเมื่อ

จวนตัก ทงหอมแพรวารายงว่าดก ทรวงสะทกทุกทุกคนด้นใจ
 จนเคื่อนเกาเขาค่ายงพราฝน ทุกคำบตบ้านกรวดวนน้ำไหล
 ยงงวงเหงาเค้ราชาระกาใจ จนมโตไซคิดวากายจะวายชนม์ ให้เคตม
 เคนเห็นบค้ำจประหตาคหวน อินทรยต้นเคียรพองดัยของชน ท่าน
 บดาหาผุทรมนต มาหตายคนเขากวาคองอารกษ หตงตะเมอเพอพูด
 กบผด้าง ทเคียงชางคนผุไม่วจก แต่หมอเฒ่าเป่าบดชงดนก ทง
 เต้นวกหตายจนค้อยบ้นเทา ให้คนทรวงตงผเมอพเจบ ว่าเพราะเกบ
 ดอกไมททายเขา ไม่งอนงอชอดู้ทำดุเบา ท่านบ้เจ้าคุมเคนจิงแทนทต
 ครนตาหมอขอโทษก็โปรดให้ ทจรงใจพิกรออยู่ว่าปด แต่ชาจบ้าน
 ท่านถอชางทาวมต จิงสู้อดนงไวในอุรา ทุกเช้าเียนเห็นแต่หตาน
 ทบ้านกรว ม่วงกบคากดอยจิตต์ชนิษฐา เห็นเจ็บปวคณวดพนช้วย
 ฝนยา ตามประสาชอตรงเบนวงค้วาร ครนหายเจ็บเกบดอกไม
 มาให้บาง กตบระคางเคองชองกันด้องหตาน จะว่ากถ้าวน้ำจโน้ม
 ประโตมตาน ไม่นัดมานลโมลรเหมือนก่อนมา ก็จุนจิตต์คิดเห็นว่า
 เป็นเคราะห์ จิงจาเพาะหิงหวงพวงบุบผา ตองครำครวญรจนอยู่
 ดุเอกา ก็เตยดำบิตุงคทงวงค้วาร ออกจากย่านบ้านกรวำช่าวิโยค
 กำัดรดไค้กเค้รำหมองถึงด้องหตาน เมื่อไซหนกรักษาพยาบาล
 แตนนานจะโตมาเห็นหนากน ครนจจะมีหนมาจะตาเด่า จะดร์อยเค้รำ
 ไค้กาเพียงอาดัญ จิงพากเพียรเขียนคำเป็นด้าคัญ ให้ด้องชวัญเนตร
 นางไวต่างกาย ออย่าเค้รำดร์อยคอยพพอบ้น้ำ จิงจจะมาทำชวัญ
 เหมือนมันหมาย ไม่ทงชว้างห่างเจ้าให้ได้อาย จงครองกายแก้วตา
 ออย่าอาวรณ์ โอ้จากหตานบ้านกรวำระกาจิตต์ ก็เพราะคิดถึงแม่หญิง

มิ่งสมร ด้ฟมฝนทนพ้อคกล้าห้จร เป็นทุกขรอนแรมทางมากดางไพร
 ถึงกรุงศรีอยุธยาชนหาค่า จึงเขียนคำจริงแจ้งแถดงไซ ให้ดวง
 เนตรเชษฐาด้วยอาตย จึงเห็นใจเกิดทจตคคคคคานัง ถึงเจ็บไซไม่
 ตายไม่คตายรัก น้แตกถอบนกราดกถง ช่วยยมแยมแซมชน
 อย่ามันคัง ให้เหือดหงตงเตยบางจะพงคา พอมทุกขบุกบามหารณพ
 มาหมายพบพุดความกบงามธา อย่าบดเบอนเชอนธาทาระกา แต่
 อย่กร้าตรอมกายมาหตายเดือน ไตดงามตามทางทนางอน ก้หตาย
 หมันเหยียบแต่นไม้แมนเหมือน ไม่มล้คคกรกระบวนเบอน เหมือน
 แม่เพอนชพชายจนปตายเตน พจจากไปไต้แต่รักมาฝากน้อง มาก
 กว้าของอนอนล้กหมันแต่น พอเบ้นคาพาห่มทชมแทน อย่าเคอง
 แคนเดยทนนไม้ทندا ด้วยเกิดควมตามถิงเพราะหิงหวง คนทง
 ปวงเขาคิดถุษา จึงห้ถ้กคจกถ้วบุญคุณบิดา ไปแรมบ่าป่มช้วน
 จะบรรดย แม่อยุคปรตเปรมเกษมล้วดีด หรือเคองชคยुकเชญเบ้น
 ไฉน หรือแต่นล้ชทุกเจตาประด้าใจ ล้นอาตยตีมหมายว่าวายวาง
 หรือพรอมพรกพกศรเพอนทเยอนยม ให้เปรมปริมประดีพทช้ไม
 ชคชวาง จะปราบปรามห้ามหวงพวงมะปราง ให้จคจางจ้าจาก
 กระดากใจ นีราตเรื่อเมืองแกดงแตงมาฝาก เหมือนชน้หมาก
 มิ่งมิตรพิต้มย อย่าหมางหมองช้องชคคคคอาตย ให้ช้ใจเหมือน
 แต่หตงบางเถคเฮย ๆ

นิราศพระบาท

๑ โอ้อาโดยใจหายเป็นห้วงหวง ดั่งครึกดักบักชำระกำทรวง
เสียดายดวงจันทร์ภาพงาม เจ้าคุมเค้นแค้นโกรธพิโรธ แต่เดือนย
จนย่างเข้าเดือนสาม จนพระหน่อสุริยวงศ์ทรงพระนาม จากอาราม
แรมร้างทางกัณดาร ด้วยเวียนมรอมฤตกาเป็นซาบาท จำนราศร้าง
นุชสุดสังสาร ตามแต่ตั้งเสวีจโดยแดนกัณดาร นมัสการรอยบาท
พระคำสตา วันจะจรจากนอင့်ดับส่องคำ พอจนวนยารุ่งเรืองออกจาก
ท่า รำภูกถึงดวงจันทร์ครวไฉดา พิศงตาแต่แต่ตามแพรวาย ที่
ประเทศเขตต์เคยไต่เห็นเจ้า ก็แต่เปิดาเปิดียวไปหน้าใจหาย แล่นสดด
ให้ระทระทวยกาย ไม่เหือดหายห้วงหวงเป็นห้วงครัน.

ถึงคตของชวางบางจากยงตรมจิตต์ ไครช่างคิดชอบางไว้กางกั้น
ว่าชอจากแต่ไม่รกรูจกกัน มิเควาระหัครนฤมาพองกับคตของบาง ทง
จากทจากคตของเป็นส่องชอ ยังจากกอนนกกชนในคตของชวาง โอ้อา
จากช่างมารวบประจวบทาง ทงจากบางจากไปใจระบม แล่นวิบาก
หตาดใจอาโดยเหตยว เห็นเวียงวงกยงเดี่ยวถึงเคยล์ม ประดาน
ส่องหัตถ์ประนงตงประนม น้อมบงคมเทวารักษาวง ชอฝากนอင့်
ส่องชนกช้วยปกเกษ อย่ามิเหตุนทรายเมื่อภายหลัง ไครปองชิง
ขอให้ตายด้วยตายชง เทพทงชนพาได้ปราณ.

ถึงสามแค้นแจ้งความตามตำเหนียก เมื่อแรกเรียกตำแค้น

ทงกรุงศรี ประชุมผูกพุทธรูปในวารี ไม่เค็ดอนที่ชดชารบาตาดดิน
 จึงสำนามสามแค้นเป็นชอกง เออชาวกรุงกตบเรือกด้ามเด้นด้น น
 ฤกรกจะมิหน้าเป็นราคน แต่ชอกคนเจียวยงกตายเป็นหตายคำ ขอใจนุช
 ทณนตุจกรกรก ให้แน่นหนักเหมือนพุทธรูปเตชาข้า ถึงแค้นคนจะ
 มาวอนขออนหน้า สักแค้นคำอย่าให้เค็ดอนจงเหมือนใจ.

ถึงบางพดขยงอนคอนาถจิตต นงพนจหนักน่านาคาไทด พพดค
 นางร้างรักมาแรมไทด ประเดี้ยวใจพบบางริมทางจร. ถึงบางช้อ
 ช้อบางนตุจกรก เหมือนช้อจิตตทพตรงจางงสมร มิตรจิตตช้อให้มิตร
 ใจจร ใจสมรช้อให้ช้อเหมือนช้อบาง. ถึงบางช้อนเหมือนเขาช้อน
 สมรพ ช้อนไว้นดอกกระมิ่งเห็นกว้างขวาง เจ้าเยยมหน้าออกมาหา
 พหนอยนาง จระร้างแรมไทดเจ้าไปแล้ว. ถึงน่านชดด้ายททายยาน
 เขาเรียกบ้านวัดไยสถัดาดแก้ว จะเหตยวกตบดบังมาตบแล้ว พ
 ตบแก้วดบบ้านมาย่านบาง พฤกษาส่วนดวันไต้ระคุดอก ตรีหงาน
 งกริมกระแแต่แแต่ด้าง กตด้วยระกำอัมพาพฤกษาปราง คองนาค้าง
 ช้อชุมเป็นพุ่มพวง เห็นจันทนต์กตูกเหตองคระหดบกดิน แมตงภูบิน
 รอนรองประคองหวง พฤกษาพองคองนามกานคาควง พยดพวง
 ผตจันทนต์ให้หวนใจ แมตงภูเซยเหมือนพเคยประคองชิต นงพนจหนัก
 น่านาคาไทด เห็นรักรวงผตผตดส์บคใบ เหมือนรักใจชวญเมือง
 ทเคองเรา พเวยนเคอนเหมือนอย่านาค้างยอย ให้แชนช้อยช้นช้อ
 เซนกอเก่า โอรักคณฤมาตองกับตองเรา จังใจเจ้าโกรชไปไมไदन่าน.

ถึงแขวงแควแพตตอดตาดชวญ เป็นเมืองจันตะประเทศ

ระโหฐาน คดงเบองบุรพาค้าดาตาดาน เวื่อนนานจอกใจทยักนจอกแจ
 พนจนางแมคากนาชม ทาการมเวรเวรงอยูเซ่งแซ ได้เลื่อตงวังรัตค
 อดแอ พแดแดเครของเดนเป็นเดี่ยตาย ชมคณาฝูงนางมากตางชด
 ด้เรียนเยยมฟ้าเวดาสาย ถึงปากเกิร์ตเล็กรักพอกนผพาย หยุตส์บาย
 บริโภคอาหารพถัน แรงกำเวบเอิบอุมชยายออก เขาก็บอกโยน
 ยาวฉาวถันน ถึงหาดชวางบางพุดเขาพุดกัน พคคณใจฉงนอยูกน
 เดียว เป็นพุดช้อฤกฏคณบค่างหดอก ใครชวยบอกภคณมานประเดียว
 จะส่งฝากชนิชฐาสู้ดาเดียว ใครเกินเกยงเดื่ออย่าไว้กำไรเดย. ถึง
 บางพงหน้าพงตงคตง โอชางจริงเหมือนเขาว่านิจจาเอย พจรจากตวง
 ใจมาโกตเซย ไอ้ออกเอยแทบพงเหมือนผงชด

ถึงวงจตเทยนถวายนบ้านใหม่ชาม กรบตามเรอทงมากตาง
 หน ทงตระตวทอเมฆเป็นหมอกมต ลัพรังคณคตาด โคนคอนาถครัน
 เจ้าของคตาดรภควานชนบคณ ระวังคณคณมอระมคณ เหมือน
 คบคณค่างวานร่าคณญครัน ถาพตงพถนเจบอกเหมือนตกคตาด เห็น
 เทพมหนามตงรانا เปรียบเหมือนค่างคณพุดไม้อ่อนหวาน เห็น
 กงกคมตพราเขาราราน ถึงหนามกรานกไม้เห็นบเหมือนเจบทรวง.
 ถึงบางหตวงทรวงรอนตงศรับัก พรางรักมาคดวยราชการหตวง
 เมื่อกิดไปใจหายเดี่ยตายตวง จนเรื่อตวงมาถึงยานบ้านกระเซง
 พเวงเคอนเพื่อนชายพายกระโชก ถึงด้ามโคกคองแดดยงแผดแดง
 ให้รุ่มรอนอ้อนจิตระอิดแรง เห็นมอญแตงคควเดินมาตามทาง
 ตาโถงถูงอ้อมตงกรอมชน เป็นแยบยตเมื่อยกขยบย่าง เห็นชา

ชาวฉวนเฉวอยู่หว่างกลาง ไครยตนางก็เป็นน่าจะปราณี ตูเย่าเรือน
 หาเหมือนอย่างไทยไม่ หลังคาใหญ่พนักเด็กเป็นโรงผี ระยะเวลาย่าน
 นนุกยารว จำเพาะมีผิงซ้ายเมื่อพายุไป. ถึงวงคำหนักพกดพอดด้วย
 แดวกเตยตามแควกระแแล้วให้ ทงนาตงน่าตตกระทใจ โอน้ำให้
 เจียวยังมีเวลาดง แต่โคกพญาไม่มีเวตาว่าง ระยะทางก็ยงไกลถึง
 ไพรรหง ขนจากนาแควจะซาเขาเคนตง เมื่อไรตงนนแควกายจะวาย
 ครอม เห็นตมอจะใคร่ต้อดาร้าง ถึงรอยชงคูเซยเคยถนอม ให้
 นิม้องครองคักต้อยาปลกปลอม เรียบนทรอมใจถึงคณังนาง.

ถึงท่งขวางกลางย่านบ้านกระบือ ทดมอชนนคอยเหือดด้วยคอง
 ขวาง ถึงย่านหนงนาเซาเป็นเกาะกลาง ตองแยกทางตองแควกระ
 แล่ชต บางบุรีคำบุราณขนานนาม ราชครามเกาะใหญ่เป็นไพร์ตณท์
 ไนแควทางกลางย่านกัณดารคน นาวาตตเคนเบองบุรพา ไอ์กระแแล้วแคว
 เตยวทเตยวหนอ มาเกิดก่อเกาะถนตตักตหน้า ตองแยกคตองออก
 เป็นตองทางคองคาน นีฎากนจะมิน่าเป็นตองใจ. ครนพนตณถนเกาะ
 คอยเตาเดียบ นาวาเพียบนาตงกาดงให้ด โอนาถเห็นอยน่านระอา
 ใจ ถึงบางไซต่านคกนาวาเคน เขาบอกล้อตักตตรงต่านชาม เป็น
 ต่านง่านน่านองในคตองเขิน บักษาไบกบักบับตงดินเคน มัจฉา
 เพตินมุดพต่านในคองคาน นกยางเตียบเหยียบปลต่านซาหยิก เขาปาก
 จกบนอ้อชนเวหา กระทุงน้อยตอยทวนนาวามา ไอ์บักษาเอัยจะตอย
 ถึงไหนไป น่านังฎาจะตงด้วยนระนง ให้แนบอกลของพริ้วว่าไทยให้
 มีทนต์ตักตณนกับนไป ตงจับโกตนักตกรมรมมววน ศัรชระเตียน

เดียนโตงหวาดานเดอม เหนยงกระเพอมร็องแรงแสงยงชน ไอหวนก
 นกตานปรจจวนคน เมื่อยามยดพยงแสงนระกำทรวง.

ถึงเกาะเกิดเกิดเกาะชนกตางนา เหมือนเกิดกรรมเกิดราชการ
 หดวง จึงเกิดไศกชตชวางชนกตางทรวง จะตักดวงไว้ก็เคิบกว่าเกาะ
 ดิน ราฟิงพายตามสายกระแสเชี่ยว ยิ่งเด่นเป็ดยวเปด้าในฤไทยถวิต
 ลักครทงก็มาถึงบางเกาะอื่น กระแสสิ้นช้สายชตเป็นวงอ้ง อันเทจ
 จริงสั่งนไม่ร้แน่ ไดยินแต่ในยบตแต่หนตัง ว่าที่เกาะบางอออื่นเป็น
 ถินวง กษตริยครงครองค้รอยชยา พาส่นมออกมาสมนคณานก ก็เรือ
 รกรงวางเบนทางบ่า อนคจาแจงกับเราแกตงตั้งเกตตา ก็เห็นหน้าท
 จะแนกระแสความ แต่เคยจนมไม่กตายโกทรน ทงเกิดโจจรจเซให้
 คนชาม ไอตระนแกวพเจามาตาม จะวอนถามย่านหน้าพรวาไป.

ถึงเกาะพระทระยะล่าเกาต่ม เกตราชมอยู่ในแควกระแสไหล
 ถึงเกาะเรียนไอเรียนยงเกเรียนใจ ที่เพื่อนไปเซาก้ใจทกนกตางเรือ ว่า
 คุงนาคาเลือชามกระแส พแต่เตหาเลือไม่เห็นเลือ ถามจริงก็จจะวง
 ตงจากเรือ อุกิศเเหนือให้เป็นภกษพยคฆา ไม่เคยตายเขาบ้ายนาจ
 ต้อง เขาในคตองตะเคียนให้โหยหา ระยะเวลาบ้านชองในคตองมา
 ตอนภาษาพวกแซกตะนอง ดหน้าตาก็ไม่น่าจะชมชน พแขงชน
 อารมณทากมชง ทเพื่อนเรารองหยอกม่นออกออง จนเรือถึงปาก
 ชองคตองตะเคียน เห็นวตวาอารามตามตตัง ออกแจงจริงเหตอ
 จะจำในคำเขยน พระเจดยตูกตาดดาชเดยร การเปรียญ โบลตักกู
 ชำรุดพ้ง ถึงวตชารมาใหม่ใจระย้อ ของพระหน่อสุริยวงค์พระวง

หตัง อุด้าหัทรงศรัทธามาประทัง อารามรงฤมางามอร่ามทอง
 ตั้งเวชกตขารมาท้อไศรัย ถึงสร้างใหม่ช้อยังขาระมาหมอง เหมือน
 ๕๑
 ๕๒
 ๕๓
 ๕๔
 ๕๕
 ๕๖
 ๕๗
 ๕๘
 ๕๙
 ๖๐
 ๖๑
 ๖๒
 ๖๓
 ๖๔
 ๖๕
 ๖๖
 ๖๗
 ๖๘
 ๖๙
 ๗๐
 ๗๑
 ๗๒
 ๗๓
 ๗๔
 ๗๕
 ๗๖
 ๗๗
 ๗๘
 ๗๙
 ๘๐
 ๘๑
 ๘๒
 ๘๓
 ๘๔
 ๘๕
 ๘๖
 ๘๗
 ๘๘
 ๘๙
 ๙๐
 ๙๑
 ๙๒
 ๙๓
 ๙๔
 ๙๕
 ๙๖
 ๙๗
 ๙๘
 ๙๙
 ๑๐๐

ตรีบนเย็นต้นนขาย่า ประทับตำเรือเรียงเคียงขนาน เขาเรียก
 วัดแม่นางปดมตมรำคาญ ไครขนานชื้อหนอได้ต่อมา ช่วยแปดง
 โศกให้เราปดมพอดมรัก จะรู้จักคุณจริงไม่แกดงว่า พดพายนาย
 ไพร่บรรดามา หุงข้าวหาพินได้ก่อไฟฮื้อ พดนอกตกยากจากสถาน
 เห็นอาหารหวนทอดใจใหญ่หือ คอยชนเคยวชาวกล้าตักกำมือ พอ
 กดินกรอกคอแค้นตั้งชวากคม จะเจอนาชาแต่บในทรวงเดี่ยว ที่เคม
 เปรียจกตากตนกชนชม กินประทับแต่พอรบกับโรคตม ครนค้ำพรม
 นาคางอัยพร่างพราย ก็แรมรอนนอนวัดแม่นางปดม พไมตมฮาโดยให้
 ใจหาย ทงไพร่นายนอนกตาดบนหาดทราย พงศ่นารายณนรินทร์วงศ์
 ททรวงญาณ บรรทมเรือพระทงบงวิสูตร เขารวบรรดรอบตทงตดาน
 ครนรุ่งเข้าราวโมงหนึ่งนานนาน จิตแจ่มมานให้ เคตอนนาวาคตา
 เขาตาคตองหัวรอดตอระตะ เกะกะรอร่างทางพม่า เห็นรอกหักเหมือน
 หนึ่งรอกพรอรา แต่รอกทำรงทุกขมาตามทาง พอเดยวแหตมถึงท่า
 ค้าดาเกวียน คตงคียนแต่โต้งคตงคนถาง พตงคทาหาเกวียนตอง
 ขางทาง หมายจะจ้างบรรทุกไปท่าเรือ แต่ทุกขรกกเห็นหนักถนตอก
 ถึงตักหักเจ็ดเกวียนกเจียนเหตอ แต่โศกรักมาจนหนักในตำเรือ เผ้า
 เต็มเจือไปทุกคั้งรำคาญครัน.

กิ่งบ่อโพงถ้ำมีโพงจะผาศุก จะโพงทุกขเดยให้ตันทโศกศัตย์
 นแตกเห็นแต่คตงชน ถึงปากจันตะตะเตอนให้ตรอมใจ โอน้าม
 นองถามาพองกับชื้อบ้าน ตมรำคาญแต่จมานักรำฤกได้ ถึงบางระกำ
 ไอักรรมระยำใจ เคราะห้กะไรจึงมาร้ายไม่ฉายเดย ระกำกายมาถึง

ท่ายระกำบ้าน ระกำยานนกยาดพระเอกเขยโศคนผู้เขาช่างอยู่อย่างไรโดย
 ฤาอยู่เคยความระกำทุกคำคน

ถึงคองแคว้นแดนพระนครหลวง ยิงโคกทรวงเสียใจให้ส่อน โธ
 ออกเขยยังจะไปอีกหลายคน กว่าจะชนแทบชำระกำกาย ถึงแม่ตาเมอ
 เรามากตาแม่ แม่จะแต่แต่หาไม่เห็นหาย จะตามข่าวเข้าเย็นไม่เว้น
 วาย แต่เจ้าตายสุดใจมิได้มา ถึงอรุณญิกยามแตกแผดพยับ
 เต้โทซบซาบโทมนัสต่ำ ถึงตะเคียนค้อนหวนรับนางจามา ถึงคำดา
 ดอยแต่ถึงโตดใจ เงามตดั่งวงมจรแห่งนยอด ระกะกอดเกะกะกิง
 ไล้ว พยวบงกยเยอกเขยอนไบ ถึงวังตะไต้เห็นบ้านตระตานแต่
 ถึงบ้านชวางททางนางจาดอด เรือคตขดแต่หลตามตามกระแต่ ถึง
 ทาเรือเรือยดกนอดแอ ดจอแจจอดริมตดงชุม ทหน้าทารารบ
 ประทับหยุด อุดตุดคชนของชนกงดุ่ม เต้บียงใครใครนงระวงคุม
 พรอมชุ่มนุมนแน่นาคำดาร

ฝ่ายพระหน่อสุริยวงศ์ทรงศึกษา ชนคำดาได้รจตงวาริศร์
 ช่างพวกเราเฮ้อตงวาริ แต่โดยคใจคนด้วยพันพาย อูระเรียม
 เกรียมกรรมอารมณ์รอน ระอาอ่อนอกใจมิใคร่หาย แต่ตดงวง
 หน้าในตาพราย หิวไห้ตายคิงยอดตดอดตอ ได้พงเพื่อนเหมื่อน
 ญาตเมื่อยามเขย เขาหวดเคตนโอบางกยงชว พระอาทคยมตมิต
 เจ้าเมฆมัว พ้าตดัวแตกตบพยไฟพร กองคเชนทรเกณทชาง
 ยตบเขอก มาจตุเตอกกอกหมอชนคอได้ ทเคนคทกบไม้
 แกว่งไกว วิตุศรได้ตองชางเบนชางทรง แดงผอนเกณทคอง

ช้างไว้กต่างทุ่ง เวตารุ่งจะเสด็จชนไพรระหง ทัดแวรเกณชกน
 ไว้ออมวง พระจอมพงค์อศัยมบรรทมพด้น อนพวกเราเหต่าเดวกา
 มาศย์ เหนอยอนาถนิตราตงอาดัญ แด่นวิตกกอกพนมูกพน ให้ห้วน
 หวนเวทนาดวยอาวรณ์ สดับเสียงดังปฤษทหยุดพัก เขาร้องดังกรวา
 อิงทงครงทอน บางชมบาชาบทศคร ถึงดับกตอนทจะรุกสู่เมิน
 เผาแห่งนมองคเขชะเงพกตร เห็นจันทรชกรรอนเวหาเห็น ดู
 ดวงเดือนเหมอนชอรอพระเอญ ระกาเกนทจะเก็บประกอบกตอน จน
 ไก่เดือนเดือนชนต้นนแจว ดูเหว่าแฉ่วหวาดหมายว่าสายดมร แต่ง
 เดือนแอมแจ่มอมพร กอญกฤษรูกข้างมายนเวียง บรรดาเพื่อน
 เดือนคนชนแข่งแซ บางจ้อแจจตการประถ่านเสียง บางมวนเลื่อมด
 กระลอบหอบเล่บียง บางถึงเถียงชิงดังปประกบกัน บางชนบนชนตั้ง
 คนข้างต่าง เสียงโห่งฉ่างสามแตกกระแทกชน จนคนบนตั้งประกบ
 รับไม้ท่น หม้อเขาชนตคแตกกระจายราย ยามกระลอบกรอบแควบ
 กระไกรกริก กตกพตีกพตีกแพดงตะแคงหงาย กะโปเตเชือกร้อย
 ชนหอยท่าย เมื่อยามรายดงามกว่าสามคืน ดังดาวนางชาวไนท์ไป
 ดวย ทงโถดวยเครของแตงแบ่งขมน หวักระจกแตกกระจายดิน
 เจ้าของผนหน้าห่านาคาคตอ จะบินชนกบข้างไม้กางชา แต่โดยผ้า
 กรตกรอมท่าชอมช้อ มือตะกายดำยรดส์คนคอ เห็นข้างองวงหนัด
 กหวดอ แต้บนไฟดเห็นยวพตดส์หรดชาต ด้องมือพตาดพตดชว่า
 ดงคามง กรมการบ้านป่าเขาอ้อ ทำไกรชชงเรียกพวกผู้ชายเร็ว
 บางชนข้างพตางฉวยชอมอด ตั้งอุณรุทจับกนรทในเหว ไม่นึก

อายุประมาณเป็นกาเร็ว บ้างโอบเอออุ่มนางชนข้างฝั่ง ตูรแต่ง
แจ่มแจ้งอร่ามโตก บริโภคอิมเอิบอารมณ์หวัง ชดยวงศ์ทรงช้าง
กอบบัตตงก็ รมตั้งตั้งดาร์ถให้ใต้เดิน

จากคำดาทำเรือเข้าทงทุ่ง เป็นผู้นำฝูงนภางค์ในทางเขิน กอบ
กระโตกโยกอย่างทุกอย่างเดิน ชะเยียนเยินยอบเยือกยะยวบกาย ทง
ต้องช้างทาดวงเป็นช้างตง ระยะเวลาถึงมหาดเดกนนเหนือหตาย แต่
คตพจนจาเพาะเป็นเคราะห์ราย คตงชนพตายนาทางช้างนามน เพื่อน
เขาแกตงคตมอกระพอมคต ช้างตบตบบุกไปไนไฟรดันท์ ผงระหงาย
คตท่ายเขาควาทัน โอแม่จันเจียนจะไม้เห็นใจจริง นึกจะโจน
จากช้างตงกตางเดือน แด้วอายุเพื่อนเขาจะเยี่ยว่าใจหญิง แต่
ตงเคี้ยวเวียนหน้าในตาจิง เขาคอพิงพาดตักมาตามทาง ถึงชาย
บ้าน่าปรโคนรำคาญคิต ถึงมิ่งมิตรแด้วให้หมองอารมณ์หมาง
จนพันทงมุงตงเขาตงยาง ไม้ตตางตงมระทมทบ รุกชชาติ
ตาสตุงระตะบ่า ตงกุงนาคอแจประจ่าจับ ตงเหว่าแคว่หวาดไหว
ฤไทยวบ จะแกกตบตงเหตุยวยังเปตยวใจ ทงตงช้างทางเดินก
รกระ ระเกะกะพาดพนเถาวตได้ว จักจรจันแซ่เตียงเรไรไฟร ในจิตต์
ใจระทตท้อระยอเย็น

ถึงบางโชมคมีชารตระพานช้าง บรรลุตทางครบร้อยห้าตบ
เดิน มีโพธิพุ่มช่มช่นรระนเย็น ไม้ว่างเวณตปฤษฎเขาหยุดเวียง
บางชายของตงช้างตามทางบ่า จ่านรจจาจอแจออกแซ่เตียง พ
แกตงได้ให้คชดาร์เคียง เห็นของเวียงอยู่บนร่านทงหวานคาว แต่

นายานนเขาจากงกอกุง เห็นชาวกรุงกนกคุ้มทงหนุ่มด้าว พักตนได้
 ได้ช่างให้ยาว มาตามราวมรคาพนาวัน ตมกระพือฮ้อหอบ
 ผงคตหวน บัษษาครวณูเพรียกพฤษไพสัณท์ ดูเหวว่าแหว่แจ้วจับ
 หน้าใจกรัน ไก่เถื่อนชันชานเขาชะวาด ประจบจนถึงตำบลบ่อโคก
 ยามวิโยคออกชอกครีหุ ถึงจะไม่รู้จักไม่กรู แต่เพ็ดนดูไปทีบ้อยยัง
 ท้อใจ ระยะเดินเถินทางมากต่างป่า ต้องรอยห้าดับเดินถึงสระใหญ่
 พอโคกมรคาพนาโดย พรีบได้ช่างเดินโดยดำตอง มาดับที่บ่อโคก
 จนสุดเหตยอ ยังเดี่ยวเดี่ยวโคกกายไม่วายหมอง ถึงหนองคนทม
 สระตระหานนอง เบนเบือกกตองแต่ตวงหญาคงคาค่า อันริมรอบ
 ขอบหนองทงตองช่าง รอยคั้นช่างตักตุมหตุ่มถล้า โอ้หน้าใจในอร่าท
 ทาระกรรม เหมือนหน้าตาอยู่ในหนองเป็นฟองคราม พยตหน้าซาใจ
 แดวได้ช่าง มาตามทางทวป่าพนาพนาม กำหนดนับมรคาพยายาม
 ก็ไต่ล้ามรอยเดินห้าปดาย โอ้ทางไกลไปเป็ดองเหมือนเรื่องว่า
 แต่โคกชานกะไรมีใครหาย จะเดชะป่าเขยวยังเป็ดยวกาย จะเด
 ซ้ายเห็นแต่ไซตฤเขาเคียง กับหมู่ไม้ไกรกรวยกันเกรากว่าง พยอม
 ยางตาพยคัมพยงเหยง ขอยมะขามตามทางตต่างเวียง นกเขาเคียง
 คู้ตประล่านคำ โอนกคู้ตน่าจะนาคูก พนทุกขเพราะจำจากเงางามซา
 เห็นนกหนึ่งจับนงกงระกา โอนกน้อยเห็นจะจำจากตัวเมย ถ้านกผู้
 เหมือนหัวอกพี แล่นทอเวทนาประดาเดย นิจจาเอยดาเบนอกนก
 ตัวเมย จะตะเหยหาผวอยุดอเดยว พเห็นนกแฉววดกกลงนกลน้อยจะ
 ครวณูคอยนับวณกระสันเดี่ยว ไม่เห็นพักจะ ไหยอยู่โดยเดี่ยว พักเป็ดยว
 เปด้ากายซังตายมา ถึงค้ำดาฮาไครยเจ้าสามเณร ไพบริเวณอีกกระ

ทักด้วยพฤษภา ทบ้ำพานขยาดพยัคฆา จะไปมาใครไม่อาจประมาณ
 เมิน ยามระงิดพิไม่คิดว่าเสื่อร้าย เขม้นหมายมุ่งดำเนาภูเขาเขิน
 ไคด้ร่อยทางจรไม่หย่อนเกิน เขารับเดินการด่วนจะจวนเพน ช่างที่
 หนึ่งกรบตั้งให้รับได้ จนเหงื่อไหลหน้าแดงคังแสงเด่น ถึงสระขอรอช่าง
 เสวยเพน จนกองเกณฑเดินทางมาตามท้น พิแวงเข้าเขาคกคอยนำ
 เสด็จ คุเทศก์รอรักษณ์รังสรรค์ เขาเทียบจุดบูชาแก่เทวัญ ให้บ้อง
 ก้อนนศรายในราวไพร เห็นเขาคกเขาแตกมาคกตัก อนาคตนุกแดงก
 น่าน้ำตาไหล พศกยากจากนางมากดางไพร วิตกใจคกมาถึงศรี
 ราชอนจิตคคคิดไปน้ำใจหาย ไม่เว้นววยความเทวด์สวาทศรี จึงเดยตา
 อารกษณ์มคร จึงคู้ชเกิดนะชาขอตاجر ถึงสระขอรพอได้เวดาเสด็จ
 กตามเสด็จแวงดอมพรอมต์ดอน กาคัดแตกแผดเทยงทนกร รับบุญ
 ชรช่างทหงขนดคาม บ่ายประมาณโมงครึ่งพอดังวัด ออกแออดผู้คน
 อยุดันหลตาม ดงหยุดปดงไอยวาริมอาราม สัมภารตามเชิญเสด็จให้
 ศดาโคต ขนุกุฎฝากระดานดำราญริน ก็ครกครนครอบครวเข้า
 อาไศรัย ทงไพร่นายรายเรียงกันเรียงไป คัดไปไม่มุงเหมื่อน
 หดงคาบัง ประจวบจนสุริยนเย็นพยับ ไม่ได้ศัพทแข่งแซ่ด้วย
 แครดั่งช บั้ระนาดฆ้องกตองประโคนดั่ง ระฆังหง้งหง้งหง่างดง
 ครางครัม มโหรีบีโนนจับใจแจ้ว วิเวกแวงวกตองโยนตะโพน
 กระหิม ทุกททบดปบุษกพุดพม รุกชากรมครอบแสงพระจันทร์
 เต็นาะเสียงเทคณาบุจฉาตาม ไนต้นามเสียงต้นั้นเนินสังขร เป็น
 วัณบรรณรดีระวีวร พระจันทร์ทรงกตจรจนา ไฟตะเกียงเรียง

รอบพระมณฑป กระจ่างจบจันทร์แจ่มแอร่มผา ดอกไม้พุ่มจุฑาม
 อร่ามตา จับคีตาแด่เหตอมเป็นหทัยตาย พระจันทร์ส่องต้อง
 ยอดมณฑปสูง ในหน้ามุขเงางามอร่ามฉาย นกบินกรวดพรวด
 พราดประกายพราย พดุกกระจายช่อชวงดังดวงเดือน ดอกไม้ร้อง
 บ้องบบบสนับ้า ในแห่ดังเหล่าใครไม่มีเล่มอเหมือน แต่คนเดิน
 พดวนออกพนเพื่อน จนนจันทร์เคตอรถคดอยดบเมฆา สังกัดเตียง
 คนดงระฆังเงยบ เยนระเียบบยามนอนรมเนินผา เมื่อยามแกน
 แล่นทุเรศเวทนา ต้องได้ยาอยกตางนาคางพราว ทงตองนาอำมฤค
 เมื่อดกเงยบ แล่นยะเยียบเนอเยนเบ้นเห็นบหนาว ทงหนาวดม
 หนาวพรมนาคางพราว ไหนจะหนาวซากผาคีตาเย็น โอ้หนาวอื่น
 พอชนอารมณ์ไค แต่หนาวใจยากแค่นนแล่นเขยง ทงหนาวนอน
 ไกตนุชสุดจะเย็น ใครปะเป็นเหมือนหนึ่งซาจะว่าจริง ถึงผ้าผอน
 ช้อนห่มเป็นไหนไหน ไม่อุ่นใจเหมือนกอดแม่ยอดหญิง แต่ตรอมใจ
 ได้ยาศน์หวาดประวิง จนนไ้ชิงกันชนกระชนยาม ได้เพ็ดนอูน
 ดุนเคตมดดีหดับ ก็ผ่นยบไปด้วยรักไม่พักถาม ในนิมิตรว่าไค
 ชิดพวงาม เหมือนเมื่อยามยังตำราญอยู่บ้านน้อง ดบายนิตหนึ่ง
 ทณนกพดนรุง คนส์ตั้งเขาประดงระฆังทอง พอดมตากัผวา
 คว้าประคอง ไม่พบน้องสุดแค่นแล่นรำคาญ จนนแจ่มแจ้งแแต่ง
 สายไม่วายไคก บริโภคโภชนากระยาหาร แด้วเดอกชปเทียบ
 จดไปนมัสการ เข้าในदानแด่เตอมดระอองทราย มีรมโพธิ์รุกขัง
 เบ้นรงรณ พิกฤตชนช่อบังพระสุริยาญ แล่นระโหโอพาน่าสบาย

ทงหญิงชายกตาคดคุมประชุมกัน ทวาราทตรงนำบันไดนาค มีรูป
 รากษสค์องอสูรขยัน แต้ยะแยกโอษฐ์อ้าต๋องตามัน ยืนยงพื้น
 แยกเขยวอย้อย่างเบ้น บันไดนาคนาคในบันไดนั้น ตมกณณ์เพียง
 จะเดอชออกโตดเด่น ขยาเขยวชบปากเหมือนนาคเบ้น คาเขม้น
 มองม่งล่ดุงกาย มตนกามพฤกษ์ทานในตาวัด ตุกหมากยัดเงิน
 ทงอุทศลวาย คนประชุมกตุมซิงทงหญิงชาย บ้างกอบปรายเบย
 ไปรยอยู่ไกรยกราว ทิศประจิมริมฐานมณฑปนั้น มีดาบศรูป
 บนยงพื้นขาว นุ่งหนังพยฆาชฎายาว ครังเคราคราวหนดแซม
 ต๋องแก้มคาง ชนบันไดจะชนไปมณฑปนั้น ถึงโตคันต๋องตัว
 กระหนาบข้าง ตมตมแผ่นเหมือนจะเต้นไปตามทาง พชมพดาง
 ชนบนบันไดพด้น ทงสาวหนุ่มเข้าประชุมกันแออัด ประนมหัตถ์
 ทกษณเกษมสันต์ แต้เวียนเคินเพด้นชมมาตามกัน ตามช่องชน
 ก้าแพงแกวอินแพรวพราว ทงซุ่มเต้ามณฑปกระจกแจ่ม กระจ้ง
 แซมปตายเต้าเบ้นบัวหงาย มดอกรจนทรกานแยงล่ดบตาย กตาง
 กระจายดอกจอกประจำท่า พนผนงหดงบวทฐานบทม เป็นครุช
 อดยนเหยยบภุชงคชยา หยักชยุมกุมวาล่ดกรก้า กิณรวารายเทพ
 ประนมกร ไบระกาหน้าบ่นบนชนมูช ตูวรณล่ดกเตอมแก้วประกัศร
 ดุยอดเขยมเตียมยอดยุกุณชร กระจ้งชอนแซมไบระกาบ้ง นาคล่ดตุง
 รุงรังกระดิงห้อย ไบโพร้อยระเรงอยู่แห่งหง้ง เตียงประดำนก้ง
 ต่ตาดกระดิงดิง วิเวกวังเวงในหัวใจครัน บานทวารดานเตดถัน
 ตายมูช นำสนุกในกระหนกตมกณณ์ เป็นนาคครุชยุดเห็นยวใน

เครือหวด รุปรักษ์ย่นย่นกอดกระบองกุ่ม ถึงโตอดกักถ่านกระหนก
 เกยว เทพเหินยวเครือกหวัดหัดถชัยม ชมภพาดกอดถ่าน
 กระหนกรุม คู่ศรีพกุ่มชรรคเงอในเครือวง รูปนารายณ์ทรงชัศรุธา
 เหีร พรหมเจริณเฒ่าเจียงบดตงกหงส์ รบอมรกรกำพระชามรงค์
 เฒ่าเจียงทรงศรธารโนบานบั้ง ผ่นังในกฏีทองดีตาน โอฟ้าตานทอง
 ทาฝายนัง จำเพาะมดีตานทวารบง ทพนนงดาตด้วยแผ่นเงินงาม
 มณฑปน้อยล้อมรอยพระบาทนพ ดันดั่งวรรณแจ่มแจ่มแจ่มอร่าม
 เพดานดาตดาตสวนกระเจกกงาม พระเพดิงพดามพรางพรางดีว่าง
 พราย คาชายแก้วบกกกรองเบนนกรวยห้อย ระบาย้อยแววดงาม
 อร่ามฉาย หอมควนรูปเทียนตระหวัดบอยุ่อบอาย พุงกระจายรณ
 รนทองทองทอง พเขาเคียงเบองชวาผ่าพระบาท อภิวาทหัดถประณัง
 ชนทองดีอง กราบกราบแต่กตกรกรำถกปอง เศษะกองกุดัดทศนทา
 มาคำรบพบพุกชบาทแต่จ ขอกุณแก้วล้ำมประการช่วยอุปถัมภ์
 ฌันเกิดมาชาตินนมกรรม แล่นระบายบูบยับด้วยอบจน ด้วยเคอง
 แค้นแค้นยากด้าบากบอบ ไม่ด่มประกอบทรวทยสันกชัดสัน แม้น
 กตบชาติเกิดใหม่เป็นกายคน ชื่อว่าจนแต่จจจากกำจัดไทด ดีศรี
 หึงหนึ่งแพดยาหญิง ทังดีองตั้งอย่าได้ชดพิศมัย ต้นชาติชายทรชน
 ที่คนใด ให้หัดกไทดร้อยโยชน้อย่าร่วมทาง ถ้ารักใครขอให้ได้
 คนหนดวย บุญจงช่วยปฏิบัตียาขัดขวาง อย่ารู้มีโรคาในสารพางค์
 ทงรูปร่างขอให้อาจกับองค์อินทร์ หนึ่งบิตรมารดาคนาญาติ ให้
 ผุดผาดผาศุกเป็นนิจสัน ความระยำคำใดอย่าได้ยิน ให้สุดสัน

กิ่งพังกับกิ่งเกิด ฝูงโนเรศขันขานประสานเสียง นาคาคดอที่ออก
 เห็นนกเวียง เหมือนเวียนเคียงร่วมคุ่มเมื่อยูเวียน ระกำป่ากาหลง
 กระดังจับ ระกำกับเราระกำก็จาเหมือน เห็นไม้จันทน์พียงพน
 ธารมณเพื่อน เหมือนจันทน์เตือนใจตัวให้ตรอมใจ โอหนามไม้ถา
 มาคองกบนองพ ขณะนกกานาคาไหล เจ้าอยู่เวียนช่อเชอน
 มาอยู่ไพร เหมือนเตือนใจให้พิทุกขทุกย่างเดิน มาถึงเชิงครทมภา
 คีตาเงอมแห่งนเป็นแผ่นแผ่น ไม้ดวกรอบขอบเขาดำเนาเนิน พิศ
 เพदनพฤษาบรรดาม อินช่อถาแต่บุราโบราณเรียก ชื่อด้าเหนียก
 ถาประทุนครคีรี ด้าคณูปากคุดาค้าตาม ชวนสัตว์เขาถาทางหกคน
 เทยวชมห้องปดองหินเป็นภูหอย มินายอยหยาดหยดอย่างเม็ดฝน
 พอเทียบดับดับแต่ไม่เห็นคน ผู้หญิงปนเดินประประทะชาย เตียงร้อง
 กรวดหวดกองในท้องถา ชายช้ำหยอกแย่งผู้หญิงหวาย ไครกอด
 แม่แปรอกอกแตกตาย ไครปาดป้ายด้วยดินหม้อเหมือนแมงควาก
 ครนออกจากคุดาเห็นหน้าเพื่อน มนมอมเขอนแปดกหน้าก็ช่าดาว
 บางถกเติบโตเจ็บเขนเป็นรอยยาว ทไทรกรวดกรูกรียวไปเทยวดง ถึงถา
 หนงช่อถากนรนน สพรังพรวณพฤษาป่าระหง คุดคุดากก็เห็น
 นากนรดง เป็นเวงวงตักแตกดอดดิน พาดพะองจึงจะลงไปเดินได้
 เป็นเหวใหญ่ตองโยนด้วยก้อนหิน เตียงโก่งก้างก้องกิ่งไม่ถึงดิน
 กว่าจะต้นเสียงผาเบนชานาน พกตวตายชายชวนไปชมอิน ร่มรณ
 รุกขาชนชานาน ถึงบอหนงมินาคำโบราณ ว่าบอพรานตางเหนือทไน
 ไพร พิเคราะห์หน้าส้มคำโบราณกถาว ยังมีดาวเหม็นหินจนกตนั้นได้

ถนอมหอมกตนั้นสุดใจ โอ้เป็นไรจึงไม่คิดอุรามา น่าฉงน
 สิ้นใจสังสัยจ้าน ด้วยรอยพรานจาร์ก็อยู่กับผา แแต่กต่างไว้ว่า
 พรานได้มฤคา รอยคันทนมากยังมีสำคัญครัน บนยอดเขามืดอง
 สุนัขขา ดังเกิดตาทกตเหมือนคนชน ทงคอกางทางหุชนชชน
 สืบทายนเหยยดยอดครเวียง เช่นนเจ้าดาวภาคยมาตามพิ จะถามจ
 ไปทุกสิ่งไม่ขาดเลี้ยง พิจะท่าเฉยเมินเข้าเดินเวียง ประคองเคียงให้
 เจ้าคอนชอสนม นกนกแฉวงนานาตาคก เพราะแนบอกมิได้มา
 เป็นดองส้ม ชนสนุกไปทงทุกขระทมตรม ชงคายสมไปทงชาระกำ
 ทรวง ถึงคูลาชอชาดวงถา วิโดยดำไปทุกเหตยมภุเขาหดวง คีตา
 แดแฉวงจาวดงดาวดวง เป็นเมวม่วงมรกฏทบทมแดง ส้มมุตเต
 แฉงหินชงอนหุบ เป็นทรูปดังสัตว์เขาเพิมแฉง กระจ่ายเหมือน
 กระจ่ายบ่าดองตาแดง ทิตางแห่งพิค้แฉงเห็นแฉงทิตางแห่ง
 แฉงดังพิค้ประคิษรูค้อ เป็นแฉงคอบ้างก็เห็นแฉงเพียงหัว ทแผ่นแผ่น
 เนินผานนนาทวด ดึงจอมศวเหมือนจะพงดงทบตาย เทียนด่าง
 กิตางห้องคูลาแจ่ม คีตาแฉมจาวจามอร่ามฉาย พชมแฉงให้ตรม
 ระบบกาย ด้วยเจ้าสายสุดใจมิได้มา แฉงชกเชอนชวณเพื่อนให้กตบ
 หดง ทอนยงมอยุ่หตายคูลา จะแฉงเตนกกทเห็นกับไยหนา ด้วย
 เวดาส์รียนกพนเยน จะกตบหดงยงพระพุทชบาท เห็นยอนนาถอกใจ
 มิใช่เดิน ครนค่านอนตระตะตายทงกายเยน ครนเขาเบนกเทยวไป
 ตามทาง เขมนเมินว่าจะเดินไปหินคาช สัตตลตาดแฉงดอดคนดั่งต่าง
 เห็นชนเมนพียงหมายเลียคายนาง เจ้าเคยต่างด้อยเดินกระเด็นราย

ดารพรรณกนกยุดุภาคพช เกรืองโอสถชาวบ้าเขามาขาย ตักกระจัน
 วัตเปรียงแก่นปลาย เป็นยาหายโรคไทยที่ในคัว หัวด้านตุกตะเบีย
 ดุเดี่ยวหน้า ดูกชชาอะไรด้านประจานหัว ไครด้านจอนคอรเจียม
 เต็งยมคัว มนดับหวดดับเบยออกเรียทาง พกแกตงเมนเตนมาข้างบ่อ
 โพง เห็นท่าเตียนเตียนโต้งเป็ทางถาง พิศพนมชมเพदनदै
 เคนพตาง ถึงระหว่างแนวนาทตำธาร กระจแแต่ดินชู้หินดาษ
 ด้อาดเอี่ยมจวาร์เบียมปรีมไหตในตระหาน เห็นหญิงชายว่ายคด้าใน
 ตำธาร เต็งยประส่านดรวตสันตสันนอิ่ง เห็นชคตปนประดักดักกา
 กตุ้ม โทมกระทุ่มฟองฟุงอยู่ตุงตุง ผีหตักเตียบไปไหพนทคนอิ่ง
 กระทงถึงธารเกษมค้อยด่างใจ คันไค้กทอดยอดชวางออกกตาง
 หวย พกชวยผกชิงช่าให้อาคัย พวกผู้หญิงชิงชนให้ช่าไกว
 ดนุกใจร้องเตือนให้เพื่อนโยน ดูท่านองนางในไกวชิงช่า ดงดักตามุกคอ
 ที่โรงโชน เกาวัตเปราะะเควาระหรัายพอด้ายโยน ก็ขาดโหนดงในน้ำ
 เต็งยคำโครม ผ้าห่มเปตองเควองเตนอต่างด่าง ทงตองข้าง
 ผู้คนเขาฮาโหม พิแดดานธารหดวงเพียงทรวง ไทรม ให้แแต่
 ไส้มนัดทศนา ค่างานานธารเกษมกัถมช้อ ดนุกคือเรองอเหเนา
 เต็นหา เมื่อไชบ่นเตนชตธารา อนเรองวากบเราเห็นกเชนกัน
 ประดับควยกอนแกวบทมวาศ สดัด้อาดทาเชยวักเชยวชน มัจฉา
 ว่ายรายเรียงมาเคียงกัน แดวมพรรณบอบผากหน้าชม หต่นดงกตาด
 ดาษเกตอนทกตางนา ถึงใจช่ากคอยชนอารมณ์ลุ่ม ทงหญิงชาย
 ชิงชวณกันเก็บชม แแต่ภิมยเบิกบานตำราญเวียง แแต่หนุ่มสาว

คราวเวลานนบรอย ดงเด่นดอยกตางชาวประดานเลี้ยง ตัวจับคู่
 ช้ชายชมายเมียง ที่คู่ใครใครเคียงประกองกัน แล่นสนุกจะมาทุกข
 อยเพียงพ ยิงทวดความวิโยคให้โศกศัลย์ เห็นคู่รักเขาส้มคัดมาน
 กัน คิดถึงจนเมื่อมาดัดวาตนาง แควอนเวียนเจียนวายชวดพ จึง
 ได้ศรีเสาวภาคมาแนบข้าง เจ้าเคืองชดตัดต้วทชธากระวาง จน
 แรมร้างออกมาราวอรัญญา ครองอเหเนาดีรังศ์อินทรังกฤษ พระ
 ทรงฤทธแรมร้างจินตหรา พระสุชนร้างห่างมะโนรา พระรามร้าง
 แรมสัตาพระไทยศรอม องค์พระเพ็ชรปาณท้าวตรีเนตร เดี่ยพระ
 เวทผูกทวารกรุงพาดถนอม ดุจจิตราดาตายไม่วายศรอม ตัวน
 เจริญอมภรณ์ทองดองค แล่นดุชมรมรันดวยร้างรัก ยังไม่หนัก
 เหมือนพโศกสุดประดังค ไม่ถึงเดือนเพื่อนรักเขาทักทรง ว่าชบดง
 กว่าก่อนเป็นก่อนกาย พแกตงเคยตยสมชดาดีนธิ ในที่ถนชาร
 เกษมกระแสด้าย แต่เพตินชมอยู่นั้นตะวันชาย ก็กดับหมายมุ่งมา
 ยังอาราม ถึงพบเพื่อนทรูจกเคยรักใคร ก็เคยไปเยี่ยมมิได้จะทักถาม
 แต่คอยฟังเทจราชประภาษความ เมื่อไรจะคืนอารามวัดระฆัง พ
 จะได้ทูลตาไปหาเจ้า เป็นทุกขเท้านแดน้องไม่วายหลัง พอแรมค่ำ
 หนึ่งวันนนท่านพระคตัง หาบุญยังไปดตองศาตาโดย มีตะครผู้คน
 อดหม่าน กรับประดานส่วบส่วบตั้งเลี้ยงได้ สู่จรรณหงษ์ทรงว่าว
 แต่เข้าไป พเพียงได้หอกยนต์ไวบนแกต ตะวันบ้ายเขาห้องกตอง
 หอก ชาวบ้านนอกตกใจร้องไห้แล้ บ้างฮ่ากรันยนิยตอย้อตแอ
 บ้างจอแจสุรเลี้ยงทเถียงกัน ดกรหยุดอตุคตุดวยมวยปตา ยน

ประจําหมายดีเป็นคู่ชน มงคลได้ดวมหัวไม้กตวกัน ทั้งประจําจุด
 จับกระหยับมือ ค้เข้าบับรบโบกส่องมือปิด ประจบคิดเตะผาง
 หมิดขวางหวอ กระทบคิดหวดหวดผวาเลี้ยงช่าฮ้อ คนค้ออเออเอาด้นน
 อิง ใครมีไชยไต่เงินบำเหน็จมาก จมูกปากบอบบวมอดังฉิ่ง แล่น
 ส่นุกคู้ชด้าต้ามคิงษ์ พระผู้ถึงนฤพานด้วยการเพียร แต่รอยบาท
 อนุญาตไฉยอดเขา บุญของเราได้มาเห็นก้เย็นเคียร บังคมคัตวัน
 ตะล่องเวตาเวียน แต่จำเนียรนับไวไต่ลวัน จอมนรินทร์ เทวราช
 ประภาษลิ่ง จะกตบยยังอาวาค์เกษมต้นต์ วันรุ่งแรมด้ามค้ำเป็น
 ต้าคัญ อภิวนท์ดาบาทพระชินวร ถึงท่าเรือตงเรือไม้แรมหยุด ก้
 เร็วรุกตงหน้ามาหาดมร แต่ตอพิยงมาในด้าคร น้ำใจจรมาถึงแลย
 ก่อนกาย ไต่วันครึ่งถึงเวียงประทับวัด โทมนต์อาตุรค้อยลัญหยา
 นีราคันบเกาะเบนเควาระห้ราย เราจดหมายตามมมาช้แจง ทเปตา
 เปต้ามิได้เอามาเสกได้ ใครไม่ไปก็จงจำค้ำแถตง ทั้งคนฟังคนอ่าน
 ด้ารแลตง ฉันทขอแบ่งลวงนุกคู้ดทุกคน เอย

นิราศภูเขาทอง

๑ เดือนดับเฝ้าเสด็จพระวอว้า รับกริณีนิญโยโมทนา
ชุดดาวงเรือเห็ดออาไโดย ออกจากวัดทศนาคูอาว้า เมื่อตรุษ
สารทพระวอว้าได้อาศัย ดำระคุดยุดไม้มกัย มาจำโกตอารามเมื่อ
ยามเย็น โอ้อาว้าราชบูรณะพระวิหาร แค้นนานนับทิวาจะมาเห็น
เห็ดอว้าตักหนักน่านาตากระเด็น เพราะชุกเข็ญคนพาดมารานทาง
จะยกหยิบขบดเบ้นทตง ก็ไซ่ถึงแทนดัดเห็นชดชวาง จึงจำดาวาอาว้า
นิราศร้าง มาอ้างอ้างวิญญาในสำคร ถึงนำวังตงหนึ่งใจจะขาด
คิดถึงบาทบพิตรอดิศร์ โอ้อ่านเกล้าเจ้าประคุณของสุนทร แต่ปาง
ก่อนเคยเฝ้าทุกเช้าเย็น พระนิพพานปานประหนึ่งศรัษชาติ ด้วย
โรญาคียากแค้นถึงแค้นเข็ญ ทงโรคช้ำกรรมชดขบดเบ้น ไม่แดง
เห็นทชงจะพงพา จะสร้างพรตอดด้าหั่งบุญถวาย ประพฤติฝ้าย
ต้มกะทงวอว้า เบ้นตั้งของนตองคุณมุติกา ขอเบ้นช้ำเคียงพระบาท
ทุกชาติไป ถึงนำแพแฉเห็นเรือทหนึ่ง คิดถึงครังกอนมาน้ำตาไหล
เคยหมอบรับกับพระจมีนไวย แด้วตงไนทหนึ่งบดตงกทอง เคยทรง
แต่งแปดงบทพจนารก เคยรับราชโองการอ่านนตอง จนกริณีนต้น
แม่น้ำในดำคตอง มีไตของเคื่องชดหัทยา เคยหมอบโกตไคกตั้น
สุคนธ์ตระหงบ ตอองอบรค์รชชนนาต้า ต้นแผ่นดินต้นรตสุคนธา
วาธนาเวรากัดนเหมือนกตนั้นสุคนธ์ คูในวังยังเห็นหอพระอัญริ คังตติ

เค็มถวายฝ่ายกุศล ทงปิ่นเกล้าเจ้าพิภพจบสกต ให้้องพนักัย
 ดำราญผ่านบุริน ถึงอารามนามวัดประโคนปัก ไม่เห็นहतกตอเต่า
 ว่าเล่าหิน เป็นล้าคณันแดนไนแผ่นดิน มรุตันลุดชอทตอธา ขอ
 เศษพระพุทชคุณช่วย แม้นมอดม้วยกตบชาควาสนา อายุนหมัน
 เท่าเล่าคีตา อยู่คู่ฟ้าดินใดดงใจปอง ไปพินวัดทศนาริมท่าหน้า แพ
 ประจำจอดรายเขาชายของ มีแพรวผ่าสารพัดลุ่มวงคอง ทงตั้งของ
 ชาวเหต็องเกรืองสำเภา

ถึงโรงเหต็องเตากถันควนโฆมง มีคนโพงผูกสายไว้ปไตยเล่า
 โอบายกรรมน่านรกเจียวอกเรา ให้มัวเมาเหมือนหนึ่งบ้าเป็นหน้าอาย
 ทำบุญบวชกรวดน้ำขอตำเร็จ สรรเพ็ชญ์โพธิญาณประมาณหมาย
 ถึงสุราพารอดไม่วอดวาย ไม่ไถดักตายแกดั่งเมื่อก็กินไป ไม่เมา
 เหต็องแควแต่เราขังเฆวรัก ดุดจะหักห้ามจิตต์จะคิดไฉน ถึงเมา
 เหต็องเข้าด้ายก็หายไป แต่เมาใจนประจำทุกคาคัน

ถึงบางจากจากวัดพตตพนอง มามัวหมองมัวหน้าไม่ฝายน
 เพราะรักใคร่ใจจิตไม่ยดเย็น จึงต้องชนใจพรากมาจากเมือง. ถึง
 บางพตคิตถึงค้เมืออยู่ครอง เคยได้ชองส่งให้ถวนไบเหต็อง ถึง
 บางพตตเหมือนพตตมาชคเคอง ทงพตตเมืองพตตลัมรมารอนรน
 ถึงบางโพธิ์โอพระศรัมหาโพธิ์ รมนิโรชรุกขมุตให้พุดผล ขอเศษ
 อานุภาพพระทศพต ให้้องพนักัยพาดดำราญกาย ถึงบ้านญวน
 ถ้วนแต่โรงแสดพรง มีชองชงกุงปลาไว้ค้ำชาย ตรงหน้าโรงโพง
 พางเขาวางราย พวกหญิงชายพอมเพรียงมาเมียงมอง จะเหต็อง

ด้วยหนามตกรกตาษระตะตา นกกินากต้วหนามขามขามใจ งอนรก
 ลีบหอกองคุดเหตม ดั่งชวากแซมเซียมแซกแตกไล่ว ใครทำฐ
 คุกท่านกรนบรวโดย ก็ต้องไปปั้นคั้นนำชนพอง เราเกิดมาอายุ
 เพียงนแฉว ยังคาดคะเนดวงครองตัวไม่มัวหมอง ทุกวันนอปรัด
 ผิดทำนอง เจียนจะต้องบั้นบางฤาอย่างไร ไ้อคคมาสารพัด
 จะคัตขาด ตัดสวาทคัตรักมียกไหว ถวิตหวังนงนุกอนาใจ ถึง
 เกาะใหญ่ราชครามพอยามเย็น ดห่างย่านบ้านช่องทงสองฝั่ง ระวง
 ทงสัดควนาจะทำเชญ เป็นทออยู่ผู้ร้ายไม่ฉายแว่น เทยวช่อน
 เรนคเรือเหตอระธา พระสุริยงตงดับพยัณณ คุมัวมนมัตมิต
 ทุกทีก้า ถึงทางตัดคัตทางมากตางนา ทงแฝกคาแซมกกชน
 รกเรยว เป็นเงางานาเจิงดูเวิงวาง ทงกวางขวางชวญุหาย
 ไม่ฉายเหตยว เห็นคุ่มคุ่มหนุ่มส้าวเสยงกราวเกรยว ตวงเรือเพรยว
 พรอมหน้าพวกปดาเตย เขาถอกคตองวองใจไปเป็นยัด เรือเรา
 ผิดเผอมานิจาเอย คตองถอกคาวาไปทงไม่เคย ประเตยจเสยสวบ
 ตรงเข้าพงรก กดับถอยหดงรังรอเผ่าถอกถอน เรือชย่อนโยกโยน
 กะโถนหก เจียบสังคัสคัวบากณวนก นาค้างคกพร้างพราย
 พระพายพัด ไม่เห็นคตองคตองค้างอยูกตางทุง พอหยดยงนุชม
 มารุมกต เป็นกตุ้มกตุ้มกตุ้มกายเหมือนทรายชด คตองนงบด
 แปะไปมิได้นอน แล่นวิคกอกเอยมาอ้างจ้าง ในทุงกว้างเห็น
 แต่แซมแซมสัดถอน จนตีกดาวพราวพร้างกตางอัมพร กะเรยน
 รอนรอง กองเมอสองยาม ทงกบเซยคเกรยตกรัดจิงหรีดเรย

พระพายเฉื่อยฉิวฉิวระหิวหิวความ ดวงเวงจิตคิดคดคั่งรำพึงความ
 ถึงเมื่อยามยังอุดมได้มั่งนั้ ดำรงอยู่กับเพื่อนรักสัพพรกพร้อม อยู่แหวด
 ต่อมหายคนปรนนิบัติ โอยามเชิญเห็นอยู่แต่หนูปัด ชั่วยั้ง
 บัดยงให้ไม่ไถดกาย จนเดือนเด่นเห็นนกกระจับจอก ระตะตอก
 บวเพื่อนเมื่อเดือนหงาย เห็นร่องนาตากตองตงต้องฝ้าย ช่างหน้า
 ท้ายถ่อมาในลำกร จนแจ่มแจ่มแสงตะวันเห็นพรรณผัก ค่นารัก
 บรรจงตั้งเกสร เหล่าบัวเผื่อนแต่ต่างกรมทางจร กามกึ่งชอน
 เตี้ยดสำหรัยไต่กิ่งคา ด้ยตั้งแกมแซมต้บต้บต้บเต่า เป็น
 เหล่าเหล่าแต่รายทงซ้ายขวา กระจับจอกตอกบวบานผกา ดาษดา
 ดูชาวดงดาวพราย โอเช่นนั้ด้กาไต่มาเห็น จะตงเด่นกตางทุง
 เหมือนมุงหมาย ทมเรือนอยนอยจะดอยพาย เทยวถอนสำบวณ
 ด้นควา ถึงคัวเราเต่าถายงมีโยมหญิง ไหนจะนึ่งดูตายอายบวบผา
 คงจะใช้ให้ศิษย์ทักตมา อดำห์หาเอาไปฝากตามยากจน นั้จุนใจ
 ไม้มเทาขเดบ ขเกยจเก็บเดยทางมากตางหน พอรอนรอน
 อ่อนแต่่งพระสุริยน ถึงตำบลกรงเก่ายังเค้รำใจ มาทางท่าหน้า
 จวนจอมผรง คิดถึงครงกอนมานาตาไหด จะเวระหาถาทาน
 เหมือนเมื่อเป็นไวย * ก็จะได้รบนมมตชนบนจวน แต่ยามยาก
 หากว่าถาทานแปดก ออกมีแตกเลี้ยถาเราเขาจะด้รวต เหมือน
 เชิญใจไผ่สูงไม้ด้มควร จะตองมีวนหน้ากตบอ้ประมาณ

* คือพระยาไชยวิชิต (เผือก) ที่ทำวัดหน้าพระเมรุ เป็นเจ้าบทเจ้ากลอน
 เหมือนกัน.

มาจอตทำหน้าวัดพระเมรุขาม ริมอารามเรือเรียงเคียงขนาน
 บางซนตองรองดำเดินสำราญ ทงเพลงการเกยวแกกนแซ่แซง บ้าง
 อดองผาบาเต้ภาซบ ระนาตรับรวกด้ายกับนายเต็ง มีโคมราย
 แดอร่ามเหมือนดำเพ็ง เมอกราวเคร่งกมใครจะได้ค อายดำหนง
 ครงทอนกตอมนมหมาก ช่างยาวดากเดอยเจอยจนเห็นอยหุ ไม่จบ
 บทตดเตยวเหมือนเงยวง จนตลกคชอกทเตอว่าหาจนอน ได้ฟังเตน
 ต่างต่างทซางวัด จนตงคเงยบทบตงกับหมอน ประมาณด้าม
 ยามคดำในอำพร อายใจจรจจวงเขาตวงเรือ นาวาเอียง
 เตยงกุกตกซนรอง มนดำตองนาไปช่างไวเหตอ ไม่เห็นหน้า
 ล่านคชยทชตเชอ เหมือนเนอเบอบาเคอะตเชอะชะ เตเห็นพด
 จดแจงจุดเทียนล่อง ไม่เตยชองชาวเหตองเควองอฏฐูระ ควยเตชะ
 คบะบุญกับคุณพระ ไชยชนะมารโตตงใจปอง กรนรุ่งเข้าเขา
 เบ็นอนอโบสถ เจริญรลชรรมาบุชานตอง ไปเจตยทชอกภูเขาทอง
 คตงตองตอยพ้านภาโดย อยู่กตางทุงรุ่งโรจน์ต้นโตคเตน เบ็นท
 เต็นนาวาคงคาใต้ ทพนถานฐานบทมถคบันได คงคาโดยด้อมรอบ
 เบ็นชอบคณ มีเจตยวหารเบ็นถานวัด ในจังหวัดวงแขวง
 กำแพงกน ทองคกอยอเหตยมสต้บกัน เบ็นด้ามชนเชิงชาน
 ตระหง่านงาม บันไคมีสต้ดำนสำราญริน ต่างชมชื่นชวณกนชน
 ชนด้าม ประทกษณจินตนาพยายาม ได้ได้รัจสำมรอบค่านับ
 อภิวนท์ มีห้องดำสำหรับจุดเทียนถวาย ควยพระพายพดเวียน
 อยู่เห็นหัน เบ็นตมทกชณาวตรนำอศักรรย แต่ทุกวันนชรา

พระคำสอน เป็นนิตยไฉนเหมือนเคอนศรทธา ตามภาษาไม้ดบาย
 พอกตายใจ ไช้จระมัทธกตมครมาต แรมนिराट्टรังมิตรพิตมัย
 ชงครวญคร่าทำทพิรพไร ตามนิตยไฉนกาพยกตอนแต่ก่อนมา เหมือน
 แม่ครวชวแกงแพนงผัด สาร์พคเพยญณงเครอมงดา อินพริกไทย
 ใบผักชเหมือนดักกา คอ้งโรยหนาเดี้ยสกหน้อยอร้อยใจ จงทราบ
 ความตามจริงทุกตั้งต้น อยานิกนินทาเกดงแหงนงไฉน นักเตง
 กตอนนอนเปดากเคระใจ จิงว่าไรเรองร้างเตนบ้างเอย ๆ



นิราศวัดเจ้าฟ้า

ณรหนุพัตหัตประดิษฐุคิตอักษร เป็นเรื่องความตามคิด
ท่านบิทร กัจจกรจากนิเวศ์เขตุน พ้อออกเรือเมื่อวันสายณหยา
ดองนาคางยอยเบยฝอยฝน ตตั้งเหตยวเปตยวเปตาเมื่อคราวจน
ไม่มคนเกอหนุกรุณา โอชานศรือยุมมนุษย์แน้น นัยโกฏไถ่น
ดาวแก่แซ่ภาษา จะหารักลักคนพอปนยา ไม่เห็นหน้านีกัดอื่น
ผนฤททย เสยแรงมพบาทหม่อมนำดาว ดวณชาวชวค้ำหวานหน้าตาดีได้
มายามยัดจิตเปรี้ยวไปเจียวใจ เหต้ออาดยัตมปากจะจากจร ถึง
วัดระฆังบังคมบรมธาตุ แทบพระบาทบุษบงดู้องค้อบศร ไม่ทันดับ
กัปกตปพุทชนดร พระควนจรดู้อวรวคักรรไธ ดะสมบตชตยา
ทงชวาท โออหนักน่านาตาไธ เป็นคูนยัตบหนีบแค่นไป เหต้อ
อาดยแถวทพระมคูน ถึงจนยากบากมาเป็นชวาท ไม่ชัตชวาท
ชวากेतอชวยเกอหนุ ทรงสัทธาगत้าหาญในการบุญ โอ้พระคุณ
ชวาศคทงงดงาม แม้นตกยากพวากพตตไปชัตชอง พดกบหนีง
หนุตาบจะหาบหาม นิจนใจไปบ้ำชวพนาราม ดูดจะตามเดัดจได้ดง
ใจจง ขอยยับวชกรวดหน้าดูรามฤต อวยอุทคัษตอาานิสังดี ส่นอง
คุณพุดสวดดีชตยวงค์ เป็นรถทรงดู้อถานพิมานแมน มีดูรางค่นาง
ชบดำหรบกตอม ดวณเนอหอมหมอมเกตาอยู่เฝ้าแหน เด๋วยรมย
ไถ่มนัสไม่ชัตแคต เป็นของแทนทานาเฝ้าระออง พระคุณเอัยเคย
ทำนุบอุปถัมภ ไค่อมหน้าค้ำเข้าไม้เค้ราหมอง แม้ทุตตามากระน

๕๕๖ ทงพนอง ไหนจะต้องคกยากลำบากกาย ๕๕๗ นต์นบุญทุดกระหม่อม
 จังตรอมอก ต้องระหกระเหินไปหน้าใจหาย เห็นที่ปดงทรงศุูนย์ยังมุด
 ๕๕๘ ทราย แด้นเดี่ยตายดังจะคนด้นช้วน ๕๕๙ ทงหนูตาบกราบไหวรอง
 ๕๖๐ ให้วา จะคมตาตบไปในไพร่ต้นท์ เคยเวียนเฝ้าเกล้าจุกให้ทุกวัน
 ๕๖๑ สาร์พรรณพึงพาไม่อนาทร

๕๖๒ ถึงปากง่ามบอกนามบางกอกน้อย ๕๖๓ ยิงเศร้าย่ำรอยทรวงน้อง
 ๕๖๔ ดึงตอศร์ เหมือนน้อยทรพยับหน้านราวรรณ ๕๖๕ ไปแรมรอนราว
 ๕๖๖ ไพรใจวิญญาณ เคยชมเมืองเวียงระยับจะกลับแล้ว ๕๖๗ ไปชมแกว
 ๕๖๘ ทุงนาตวันป่าดง เคยคิดพบาทนาคถนอด ๕๖๙ จะว่างเว้นเห็นตวัน
 ๕๗๐ แด่มอมแมม เคยชมขัณทรนรต์แบ่งสดัดระอาด ๕๗๑ จะชมหาดเห็นแต่
 ๕๗๒ จอกแฉะดอกแฉม โอใจจคมดเหมือนเมอเดือนแรม ไม่เขื่อนแย้ม
 ๕๗๓ กตบกตนให้ดินโดย เดี่ยตายดวงพวงผกามณฑาทัพ เห็นตบตบ
 ๕๗๔ แดชวนให้หวดไทย เพราะห้วงพุ่มภุมรินไม้บินโบย จะร้องโรยรต์
 ๕๗๕ สันกตนผกา ถึงบางพรหมพรหมมอยต์ภักตร์ คนรูกจแฉะจิตต์ทุก
 ๕๗๖ ทิศา ทุกวนหมมมนุษย์อยุธยา เบนรอยหน้าพนหน้ายงกว่าพรหม โอ
 ๕๗๗ คิดไปใจหายเดี่ยตายรัก เหมือนเกรยกจกแจกชกกระผกผม จึงเจ็บ
 ๕๗๘ ออกฟกชำระกำตรม เพราะตนมตอดวงจะชวงไซ้ ถึงบางจากน้อง
 ๕๗๙ ไม่มทจะจาก โอวิบากกรรมสร้างแต่ปางไหน พระเอิญหญิงซึ่งซึ่ง
 ๕๘๐ หน้าคตังใจ จะรักใคร่เขาไม่มีปราณี่เคย ถึงบางพดพดไยได้ตระบะ
 ๕๘๑ ถวายพระเพราะกำพร้านิจจาเอ๋ย แม้นมีใครใจบุญที่คุ้นเคย จะ
 ๕๘๒ ได้เซยพดจูบหมากตบเจียน น้จนาใจได้แต่ตมมาชมเด่น เปรียบ

เหมือนเช่นฉากฉายพอย้ายเหียน แม่นเห็นรักจักได้ตามด้วยความ
 เพียร ฝึกทเรียนหนามหนักดุดักกราว ถึงบางอ้อคิดจะใคร่ได้ไม่อ้อ
 ทำแพนซอเสี้ยงแจ้วเทยวแฉ้วสาว แต่ยังไม่เคยเซยโฉมประโดมดาว
 ดุดจะกต่างกด้อมปลดอบให้ชอบใจ ถึงบางซ่อนซ่อนเงอนไม่เยอนเยม
 ถึงหนามแหลมเหต้อจะบังที่ตรงไหน โอ้บางเขนเวรสร้างไว้ปางใด
 จึงเชิญใจจนไม่มีที่จะรัก เมื่อชาติหน้ามาเกิดให้เด็กโลก ประดิททิ
 ไชกชอบฤทัยทั้งไตรจักร กระจ้อยร่อยกตอຍใจวิโดยดักษณ ให้
 ดาวรักดาวกอดคอดอดไป ตตาดแก้วแดงแสดดวงนล่วนล่วนต่าง เป็นขอ
 อ่างออกนามตามวิสัย แม่นชายแก้วแว้วฟ้าท้อาไโดย จะซ้อได้บน
 ลำดปลระชรวง ประคบบเรือนเหมือนหนึ่งเพชรดำเร้วแดง ถนอม
 แก้วกตอຍใจมิให้หมอง ไม่เหมือนนักรักครวณาตานอง เห็นแต่
 น่องหนูแนบแอบอุรา ถึงวัดตงฝังลุ่มทรพระพุทธร้าง ว่าทำนวางไว้
 ให้คิดปฤษณา แม่นแก้ไขไม่ออกเอาทตอกตา นกกหน้าหัวเราะจำเพาะ
 เป็น จะคิดมั่งยงคำทราบอก จะไปตอกที่ตรงไหนก็ไม่เห็น ดุดัก
 ชงถึงจะคิดกมดเม้น พอยามเย็นขอแต่งแฝงพโยม ถึงวัดเขยน
 เหมือนหนึ่งเพียรเขียนอักษร กตกตอนกต่างกด้อมถนอมโฉม เศษ
 ชักดักดอบปลดอบประโดม ขอให้โหม่นอ้อมจิตต์สันิทไน ถึงคดอง
 ขวางบางศรีทองมองเขม้น ไม่แต่เห็นศรีทองที่มองได้ แม่นทองคำ
 ธรรมดาจะพาไป นิมไซศรีทองเป็นคตองบาง พอดมโบทโคกส่วน
 มาหวนหอม เหมือนโคกตรอมตรักตรองมาหมองหมาง ถึงบาง
 แวกแยกคตองเป็นสองทาง เหมือนจิตจางใจแยกไปแตกกัน ตตาด

ขวัญขวัญนิพนธ์ขวัญหาย ไครเขาขายขวัญหรือจะซื้อขวัญ แม่น
 ขวัญฟ้าหน้าอนเหมือนท่อนจันทร์ จะรับขวัญเข้าเย็นไม่เว้นวาง
 ถึงบางขวางขวางอันสักหมันแค้น ถึงต่างแดนคงคองตั้งจรขวาง
 จะตามไปให้ถึงห้องประคองคาง แต่ขัดขวางขวัญความขามระกาย
 เห็นสัตว์ขาดทงกึ่งต้นค เป็นรอยตัดต้นสัตว์ให้ขาดตาย สัตว์ที่
 นกขาดสัตว์ทวาย แล่นเตี้ยตายสายสัตว์ทขาดตอย เห็นนารักพรา
 ออกทงดอกผล ไม่มีคนรักรักมาหักตอย เป็นรักเป่าเค้รำหมอง
 เหมือนนอยนอย เทยวดองตอยเรอรักจนหนักเรือ ถึงบ้านบางชวณ
 แดงพญา แผ่นสุธาที่ไม่ไว้ไม่มะเขือ เขากินหมูหนูปัดจะกัดเกิด
 ไม่ถ่อเรือแหหาปลาตาแบ ถึงปากเกร็ดเตร็ดเตร่มาเรว่อน เทยว
 ตัญจรตามระตอกเหมือนจอกแหน มาถึงเกร็ดเขตต์มอญต์ตอนแด
 ดูก่อนแอ้มจุงพระรุงพระวัง ดูเรือนไหนไม่เว้นเห็นตูก่อน ไม่หยุด
 หย่อนอยไฟจนไหม้หลัง ไม่ยั้งยอดพุดตเปิด่าเหมือนชาววัง ถ้วน
 เปดงดงปดมใจมาไกลตา พอออกคดองตองตำแม่สาวก เห็นนกหก
 เห็นร่อนว่อนเวหา กระทุงทองตองเตอนคอยเคดอนคตา คาษตา
 ดอกบัวขาวคดวเคดข นกกาน้ำตาปลากระดำสูง เป็นฝูงฝูงเข้าไถด
 มินไปเลีย นกยางขาวเหต่านกยางมีหางเบย ถ้วนคัวเมียหมดสิ้น
 ทงคนแดน ถึงเดือนไซ้ไปตบแดเมืองแม่หม้าย ชนไซ้ชายเขาไซด
 นับโกฏแค้น พอบินได้ไปประเทศทุกเขตต์แคว้น คนทงแผ่นดินมิได้
 ไซ้นกยาง ไอนักหวังตั้งเวชประเภทสัตว์ คองขาดขดคูกองจิง
 หมองหมาง เหมือนอกชายหมายมิตรคิดระกาย มาอ้างวางอาทวา

เอกากาย ถึงบ้านดาวเห็นแต่ดาวพวงขาวบ้าน ดันหุยานอย่างบัง
 เหมือนห้องหวาย ไม่เหมือนดาวขาวกรงท่งตาย ดันกรัดกราย
 หีบหยิ่งทรงดำอาง ถึงบางพุดพุดมากคนปากหมด มีแต่ปดเป็น
 อดมากเขาตากถาง ทพุดน้อยค้อยประคั้นตลกกลาง เหมือนหญิง
 ช่างคอเดาะประเหตารชาย ถึงบางกระไนได้เห็นหน้าบรรดาพิ พวกนารี
 เรือออยเทยวตอยชาย ดูจริตคดจรงอนเป็นมอญกตาย ดันแต่งกาย
 กันไวเหมือนไทยท่า แต่ไม่มีกิริยาดวยผ้าหม กระพืดมแต่ไม่บ้อง
 บิดของชา ฉนเคื่อนว่าผ้าแพรตงแซ่นา ออยสองด้านนจะเอาดีกเท่าไร
 เขารูควหวรวอวาพอนอย มากนออยแอบแฝงแถดงใจ รุกกระนมอยาก
 บอกมือออกโย หน้าเจ็บใจจะตองจำเป็นค้ำรา ถึงไผ่รอบขอบเชื่อนดู
 เหมือนเขยน ชอวดเทยนถวายออยผายชวา ช่างชายมอชอบบ้านใหม่ท่า
 ไร่นา นางแม่กำชวยเต่าสาวทมทก บิดขมบจับขเมาเขามนมอ
 ดมอชอดัดนเป็นม่นหมก ไม่เหมือนเหต่าชาวล้วนหวดราดัก เมื่อไม่
 นกแถวักใจมิใครพัง พอพาคดาคาพตบเตียงกบเขยด ร้องกรัด
 เกรยดเกรยวแซ่ดงแตรตั้งช เหมือนเตียงฆองกตของโหมประกอิมวง
 ไผ่เห็นผิงพนเพื่อนควยเคอนแรม ถ้ากรายชวยคตงตันหิงห้อย สว่าง
 พรอยแพรงพรายชนปตายแถม อรามเรองเหตองงามความความแวม
 กระจ่างแจ่มจับนาเห็นตาเรือ ถึงยานชวางบางทะเลแยงเป็นแหวงท่ง
 ดูแวงว้างหวางสระแวกตวนแผลกเผื่อ เห็นไรไรไผ่พุ่มครุมครุม คีรือ
 เหมือนรูปเตือตั้งโครูปโคคควาย ทานบิครต้อนหนูให้รู้ว้า มีนฝนหน้า
 ออกนหนกนคิบหาย แม่นปากม่นฝนเขาชางเจานาย จะตมตายพราย

ประสงค์ พยายามตามจริตท่านบิฑุรงค์ ดำรงมทรวงศ์ดชกรรมที่จำเริญ
 ประจงจดบทบาทค้อยยาตรย่าง ประพฤติอย่างโยคามหาเถร ประทับ
 ทุกรุกรอบขอบพระเมรุ จนพระเถรในอารามคณจามไฮ ออกจง
 กรมตมณษาษาโทษ รมนิโรชน้องไม้เตอมที่เตอมได้ แม่กุศตจนจบ
 ทังภพไตร จากพระไตรแสงทองผ่องพะโยม เดยบางหดวงด่วงทาง
 มากดางแจ่ง ถึงบ้านกระเซงหุงจ้งหนนผกโหม ยงถอมนชนคน
 ประโตม ถึงรูปโฉมพาหตงไม่งงวย พอเดียงฆ้องกตองแซ้เขาแห่
 นาค ผู้หญิงมากมอญเก๋าดาวดวดวย ร้องตำนานาร่าพอนอ่นระทวย
 พากันช่วยเขาเหได้เดดู ถอชนตทนนกชนแตก ทงคีตแซกสุดออก
 กระบอกหู ฉนนเควาระห์เพวระนางหมัดชมพู พาคความรุแพรัก
 ประจักษ์จริง แคนด้วยใจในยนาหิจาเอัย กระไรเดยแต่่นไปอยู่กับ
 ผู้หญิง ท่านบิฑาว่ามนิตคกกว่าปติคปติง ถูกจริงจริงจ้งจตเป็นบท
 กตอน ถึงตองงาวหาดาแหนดนตักแค้นเต็ม ไม้คิตเต็มค้วคุดพอหตุค
 ถอน แต่ตองตาพาใจอาไถยวรณ์ สุดจะถอนทงชวางเดัยกดางคณ
 ทงหนูกตนพนคนองจระตองทง บอกให้หญิงร่ารบชยบหน ถ้าทงถูก
 ถูกตบาทประกาศกัน เขารับทนเรากให้ไบตะเพอง นางนอยนอย
 พดอยสนุกถูกชนพวม งามดระม่อมมีแต่ดาวดวณชาวเหตอง ได้จริต
 กรดกรายชายช่าเดอง ชยบเยองยมแย้มแฉตมตอย ต่างหมายมึง
 คึงตงทงหมากคิบ เขาควยคิบเฉยหน้าไม้ราถอย ไม้มีถูกตูกตึงทง
 ทงทอย พวกเพอนพดอยทงบางทางเป็นวา ฉนนตอบตองตองตูกตูก
 จ้านบ ถูกบุมบปากกริตหวดผวา ร้องอยู่แฉวแกวพมานนา พวก
 มอญมาให้แห่ออกแซ้ไป.

พอเดยนาคบากข้ามถึงสามโลก เป็นคำโลกสัมมุติสุดสงไสย
 ตามบิดาว่าผู้เถาท่านกต่างใจ ว่าท้าวไทพระอุทองเชือกองทรพย
 หวังจะไว้ให้ประชาเป็นค้ำจาง ด้วยจะสร้างบ้านเมืองเครื่องประดับ
 พอหากนสนบุญไปศุขยดับ ทองกักตบกลายถิ่นเป็นดินแดง จึงทน
 ม่นามชื่อสามโลก เป็นคำโลกสัมมุติสุดแดง ครองพระโกษา
 ไปรดปรานประทานแปดง ทิศำแห่งมอญมาสามภักดี ขอประทุม
 ชานทีเด็ดจ เดอนลับเบ็ดบัวออกทงดอกฝัก มารับตั้งตรงนทด้านก
 พระยาพิทักษ์ทวยหาญผ่านภารา ได้รู้เรื่องเมืองประทุมค้อยชุ่มชื่น
 คุ้มมพนวดบ้านชานาหนา เห็นพวกชายฝ้ายมอญแต่ก่อนมา ดวน
 ลักชาเขยนหมักจาวักพง ฝ้ายสาวลาวเกด้ามวยด้วยด้ออาด แต่ชยาด
 อยู่ว่านึ่งผาดึง ทงหมผาดำหริเหมือนดรู้ง ทงผานึ่งนบกออมตง
 กรอมคณ เมื่อยกเทากาวย่างด้ว้างแวง เหมือนฟ้าแดงแดงผาด
 แทบขาดคึด นหากเห็นเบนเด็กแมนเจกจน เจียนจะบินชุ่มซำไป
 ตามนาง ชาวบ้านนบขอแดงได้เพิงพระ กระโถนกระทะอ้างโอง
 กระโถงกระถาง เขาวาน้องร้องถามไปตามทาง ว่าขางขวางถ้าไม่
 ขวางพนางมอญ เขาเบือนหน้าว่าไม่รูดเกิดเจ้า จึงถามเขำคน
 ข้างหลังทงงล่อน ไม่คอบปากบาคหน้านาจจร คารมมอญมิใช่เบา
 เหมือนชาวเมือง.

ถึงบ้านงวงวคนแต่พนหนาม ไม้งอกงามเหมือนเมงวท
 ผิวเห็ดอง เมื่อแดงพบหุดบพกตรรกชาแดง คปดคเปิดองเปิดงปดง
 กำตั้งโตม มาตบหวดหวนให้เห็นเมงว ด้ยตายผิวพกตรรก้องจะ

หมองโคม เพราะเดี่ยรักหนักหน่วงนำทรวงโตรม ใครจะโถม
 เดี่ยมรต์ช่วยชดเชย ถึงไฟแดงคิดถึงแดงที่แจ่มจก ดนาร์ก
 รต์ชาติปตาตเหตอ แม้นตอยพามาเดยวหนทในเรือ จระฉกเนอหงกถน
 ให้ชื่นใจ ถึงเกาะหาดราชครามรำรามรก เห็นนกหกหากินบินได้ว
 เขาตากถางกว้างยาวทงดาวไทย ทำนาไร่ร้านผักรวงพกแพง สุด
 ตะเมาะเกาะกวางสว่างโวง แดตะโต้งดิบเนตรทุกเขตต์แฉวง เห็น
 ควณไฟไหม้ป่าจับฟ้าแดง ผุงนกแร้งรอนตัวเทอดวตา โอเชนนมคума
 ดุดวย จระชนช่วยชมชิมให้อิ่มหน้า มายามเย็นเห็นแต่ของทนองท่า
 เหตอจระรำภกโคมประโตมตาน ถึงด้านทางบางไพรไซวเฉดว เห็น
 ไพร่แดงหตายคนอยู่บนด้าน ตุงกาทงนงชกควกนาตาด คอยว่าชาน
 ชักนตงคนเรือ ไม่เห็นของคองห้ามกตามชอ มตะกอกึงแห่งแดง
 มะเขือ ขอล้มลุกจุกจิกทงพริกเกตอ จนชาวเรือเหตอระอาดำในใจ
 แแต่ดำเราเขาไม่คนมาพันด้าน ตูภูมิฐานทิวชดาพฤษาได้ว ถึง
 อารามนามอ่างวัดบางไพร ต้นไพรใหญ่อยู่ทนน้องวันทา เทพารักษ์
 คักคิดส์ทชล์ถิตยพุ่ม เพราะเคยอุมอุณรุทล์มอุษา ไคร่น่าจูบรูปร่าง
 เหมือนนางฟ้า ช่วยอุมพามาใหเกิดจระเซิดชม ถนอมแนบแอบอุม
 นุ่มนุมนิม ไคแย่มยมยววจิตต์สันทสนม นอนเอนหงตงนงเด็นเย็นเย็น
 ตม ชมพนมแนวไม้รำไรราย ตูเยาเรือนเหมือนเขียนเคยนคตบ
 เห็นดิบตบแดไปจิตต์ใจหาย เขาปลุกพักผักถวจุวงวควาย ชมล์บาย
 บอกแจ่งตาแห่งนาม.

ถึงเกาะเกิดเกิดสวัสดิ์พิพัฒน์ผล

อย่าเกิดคนตีเคียนเบ็น

มาถึงวัดพม่าเชิงเทินถนัด ว่าเป็นวัดเจ้าฟ้าพระกตาโหม ผนัง
 ก่อย่อมุมเป็นซุ้มโคม ดอชโพนมเขียนพานภาไธย มีค่าดาทำหน้าตั่ว
 ชน รมพระรกรกษาน่าอาไศรย บิดาพรำรำเต่าให้เข้าใจ ว่าพระใหญ่
 อย่างเยี่ยงท่เตียงทาย ถาบ้านเมืองเคื่องเข็ญจะเป็นเหตุ ก็อาเพศ
 พังหลุดทรุดสลาย แม่พระรามาคู่กณกต์บาย พระพักตร์พราย
 เพราพรหมค้อมองค้ แต่เจดียนบานหนักนบถอ ร้องเรียกช่อว่า
 พระเจ้าปุ่นเถากัง ด้วยบหนบานการได้ตั้งใจจง ฌตององค์พุทธ
 คุณกรูณัง แดงกว่าถาโครน้ำใจบาย จะเขากกราบเกรงจะทับ
 คองกตบหลัง ตรงหน้าทำด้าชดเป็นวงวง ดูพตงพตงพตงเขยว
 นำเดี่ยวใจ เขาจอดเรือเหนือหน้าค่าดาวัด โต้มนัดน้องไม้
 เตอมท่เตอมได้ ชนเดินเดี่ยวเทยวหาดูมาไธย จำเพาะได้ดอกโคก
 ที่โคกนา กบดอกกรกหักเค็ดไคเจ็ดดอก พอได้จอกจัดแจงแบ่ง
 บุษผา ให้กตนม่งทงบุพนาคเพื่อนยากมา ท่านบิดาดีใจกะไรเดย
 ว่าโคกกรกมกรายคองพรายพตค้ ถววยวัดเดี่ยวถูกแดงดกเอ้ย แดง
 ห่มคองครองงามเหมือนตามเคย ตตาเดยเดยบตะพานชนถานทราย
 ไอร์รินกตั้นพิกุตมาณุชน หอมแกวรินเรณูไม้รหายุ หอมจำปา
 หน้าโบสถ์ถ่าโรชราย ดอกกระเจายแจ่มกตบคองจับเจียน ดูกุฎ
 วิหารถ่าอันถ่าอด รุกชชาติพุ่มไล่วเหมือนไม้เขยชน ดูภุมพน
 ทรราชด้วยปราบเคยชน แดงเดินเวียนทกษิณพระชินวร ได้ถ่ามรอบ
 ชอบธรรมท่านนำน้อง เขาในห้อยเห็นพระเจ้าเท่าคิงขร ต่างจุด
 ชูปเทียนถววยชวายจร ท่านบิครได้ประกาศว่าชาตนิ ทงรูปชว

ตัวดำทางดำศักดิ์ ถวายรักไว้กับศักดิ์พระชนด์์ ต่อเมื่อไรใครรัก
 มากักดี จะอาวรักตอบด้วยชอบคุณ แต่หนักถนนวนว่าจะหาตัว
 ที่ได้บยาวโง้งโง้งเหมือนโง้งกระสุน ทงเนื้อหอมกต้อมเกดยงเพียง
 พิภุด กอดให้อุ่นอ่อนกว่าไม่น่าฟัง หนักบหนองมองแต่ดูแต่พระ
 ตำซู่สูงสูงกว่าผาผนัง แต่พระเพลาเท้าบ้อมทตอมวง ตำรวมผนัง
 ปดงเบดงเพ่งพินิจ ตัวของหนักจวแทนวพระหัตถ์ โดกนัต
 หนักหนักจงศักดิ์ศักดิ์ ศ็โรราบกราบกมบังคมคิด ำพังพิศถาน
 ใจใจจินดา ขอเดชะพระกุศตที่ปรนนิบัติ ที่หนูปศพิศว่าสพระ
 ศำสนา มาเคารพพบพุกชปฏิมา เป็นมหาอศักรรย์ในสันดาน
 ขอผลาอาณิสต์จงตำเร็จ สรรเพชญ์พันหลงในสังสาร แม่นยัง
 ไปไม่ถึงที่พระนิฤพาน ขอตำราญราคือยาบ้ำทา จะพากเพียร
 เรียนวิไลยแต่ไตรเพท ให้อเคษแค้นเอกทงเดชมา แม่นรักใคร
 ใคนหนักกรุณา ชนมายันเท่าเขาพระเมรุ ขอรู้ทำคำแปลแก้จุมุค
 เหมือนพระพุทชโฆสามหาเถร มีก่าตงตั้งมาฆสามเณร ูจัก
 เจนแจจจบทงภพไตร อนึ่งเตาเจานายทหมายพง ใทราบชง
 สัจจิตพิศมัย อย่าหดดินหินชาติชาคฮาไดย นำพระไทยทุดเกล้า
 ใหยาวยนิ แดจตาพระปฏิมาตตาดอง ใในคตองตวงพดู
 คอยชชช ชมแต่ไมไ่พ่มดูช่มชช หอมระรินดำคจนวนัญจวนใจ
 โอยามนมไต่พบหน้าอบสัด มาเชยรศบุบผาน้ำตาไหล ยิงเดี่ยว
 ทรวงงวงเหงาเค้รำฤไทย มาเห้งอโคคดำตัวคองม้วมอม นิจาเอัย
 เคยบำรุงผ้านุ่งห่ม เคยอบรมรำกลั่นไม้ต้นหอม เหมือนหายยศ

หมดรักมาปลักปลอดม จนชูปมอมผิวคตาระกำใจ จึงมาหา
 ภายวณณะ ตามได้ปะตายแทงแถงไซ เข้าดำคตองตองเวือมา
 เหลือไก่อ ถึงวัดใหญ่ชายทุ่งคูวงเวง พระเจดีย์ทองอยู่ตระหง่าน
 เบนประธานทิวทุ่งดั่งเต็ง คนโพธิ์ไทรไม้พุ่มเป็นชุ่มเชิง ขนรอบ
 เชิงชนต่างข้างเจดีย์ เด็ดคายนกหักทรวดชำระร้าง ไครจะสร้าง
 สูงเกินจำเริญศรี ท่านบิดาว่าถึงให้ใหญ่กว่า ก็ไม่มีผู้ใดว่า
 ใหญ่โต ผู้หญิงย่านบ้านเราชาวบางกอก เขาอมกตอกกดิน
 พระเดี่ยอไซ แต่พระเจ้าเด้าซึ่งชาติทำโพธิ์ ก็เต็มโตชาววังเขา
 ยังกดิน นกตัวบาปกราบพระอย่าประพบ ไม่ชอกคบคนไซมค
 ทโหดหิน พอพาคดุมพุ่มพฤษศยครุกริกครน เงามนมนัดพยับ
 อับพโยม พายุฝนอนธการลดทันทุง เป็นฝุ่นพุงฟ้าฮ้อกระพือไหม
 นาค่างชะประเปรยเซยชโตม ท่านจุดโคมชนอารามคองตามไป เทยว
 หลดกรกวกวนอยู่จนตัก เห็นพุ่มพฤษศยโพธิ์ทองที่ผองได้ ตกหน้าผง
 ครึงจอกกับดอกไม้ จุดเทียนใหญ่อย่างตำราบูชาเซิญหวังจะปะ
 พระปรอทททยอดยั้ง คณิงนงนกรำพรรณสรระเดริญ ตำรวมเวียน
 เทยนอร่ามงามจำเริญ จนตักเกินโกชนหวนวิญญา ทงเทียนดับ
 ศัพทเดี่ยงล้ำเนียงเงียบ เย็นยะเยียบนาค่างพรางพฤษศยา เห็น
 แฉวดับดับตงตรงไยหนา ปรอทมาดับชงนามงรวง ครนคดำได้
 ไนกล่างคณกถนหลุด คตองจุดจุดชูปเทียนเวียนบวงสรดวง ปรกกาย
 พฤษศยตกเด่นชนเห็นดวง ตั้งโคมชวงไซตักว่าบรรดาดาว จักรจัน
 แฉวแฉวหวดจิงหรัคหรง มีแกวตรงครบเดี่ยงล้ำเนียงหนา ยิงเย็น

ฉานาคางตงพราวพราด พระพายผ่าวพัดไหวทุกใบโพธิ์ พอรุ่งแรก
 แผลดกกัณฐ์ระรินริน ไอล้อมชั้นช่อมะกอกดอกไฉน เหมือนนอบหน้า
 รั้าผ้าประสาธไซ ตัสน์ไออารมณ์ระทมท้อ หวังจะประพระปรอท
 ที่ปลอดไปรัง ทั้งสามองค์เอามาไว้ก็ไพร่หนี เชิญพระชาตุราธนา
 ทูกราตรี อาบฉวีทพรัดหมดมตทิน ที่ชุระปรอทเป็นปลอดเปด้า
 ยังกุเดาตายแทงแฉ่งวงกวด ทำนพอนอ่านถานใหญ่ฉนไฉนิน ว่ายา
 กิณรูปงามอร่ามเรือง แม่นพินหักจกอกผมหงอกหาย แกกดับ
 กตายหนุ่มเนอนนเรือเหตอง ควณออกบอกแจ้งเป็นแขวงเมือง
 ทำนจุดเครื่องครบครนทงจันทณจวง กับหนูกตพจนมากบุพนาทหนุ่ม
 ดักสืบทุมเดินมุงออกท่งหุดวง มาตาตายปตายคตองถึงน่องพดอง
 แแต่ตวงตวงดำหรัายเห็นควายนอน นึกว่าตชองบองบองให้ มัน
 ผดุดไผตพดุงโครมถับโถมถอน เถาดำหรัายควายกตุ้มตตุ้มบอน
 ว่าผดองนหุดบพดองนเวชน พอเตียงรอมองตจิงรูแจ้ง เดินแแต่วง
 หาวดตดตเดวียน พอเข้าตรูตทางมากดางเตียน ถึงป่าเกรียน
 เกรียนแซ่จ้อแจจริง กระจาบจับนับหมื่นตดินตาศ เหมือนตตาด
 เหดือหูเพราะผุหนิง เหมือนโกรชงหงหวงตวยชวงชง ชุม
 จริงจริงจิกโจดกระโตดโจน จนตันไม้ใบงอกออกไม่รอด ตูกรอง
 กรอดเกรียนกร่องกรองกรอยไกร่น ตมกระทั้งรังกระจาบระยาบโยน
 ตัวมันโหนหวงคู้คอยชู้คน บ้างคายแซมแซมรังเหมือนตงถาน ตอด
 ชำนาญเห็นบฝอยเหมือนสร้อยถัน จิกตบัตจัดแจงตอดแซงชน
 เปียบเหมือนคนช่างตังตังรูตริงตรอง ไ้อว่าอกนกยังมีรังอยู่ ได้

เคียงคู่ค่าเช่าไม้เค้รำหมอง แม่นวมเรือนเหมือนหนึ่งนกกก
 ประคอง แต่สักห้องหนึ่งก็เห็นจะเย็นใจ จนพยับน้ำมาถึง โป่งห้วย
 ไซ่งคุด มันหมกมุดเหมือนเขาแจ่งแถดงไซ เห็นตาดโศดไซดคุ้ม
 กับพุ่มไม้ มีทิวไม้พวงรายเหมือนสายแสง ทานหัดกตัตตทาง
 ไปกต่างทุ่ง ตังแต่รุ่งไปจนแดดก็แผดแสง ได้พักเพนเอนนอน
 พออ่อนแรง ค่อยอ่อนแ่่งสู่รียาจึงกลาโคต แต่แรกคุดรู้หนึ่ง
 จะถึงที เหมือนถอยหนีห่างเห็นเดินไม่ไหว เหมือนเรือกรกชก
 ชิดสนิทใน มากดับไทดเกรงกระดากคองดากจุง พอเย็นจวน
 ดวนเดินชนเนินไซ ถึงตาดโศดดินพุนเป็นมุดสูง เทยวเตียบ
 ชมตมเย็นเห็นนกยุง เป็นฝูงฝูงพอนทางทกต่างทราย ทากรดบัก
 หดกเดยงเขาเคยงคุด คอยแ่่งคุดังระบ้ำรำถวาย กระจวดวาด
 ยাত্রเยองชำเตองกราย เหมือนดะมายหม่อมดะครเมอพอนรำ
 โอเคยเห็นเด่นงานดำรายริน ไต่แซมชนเซยชมทคมชำ มาห่าง
 แหแ่ดดับจับระบ้ำ เห็นแต่รำแพนหน้าอกตรม ออกครุไต่ไป
 สันชนบ้นวอน แฉดบรอนเรยงตามดงามส้ม เห็นเชิงไทรไม้โพธิ์
 ตะโกพนม วรรณรมรุกชชาติดาษเดยร พกุดออกดอกหอม
 พยอมยอย นกน้อยน้อยจกจับเหมือนกับเซย ในเขตรแคว้น
 แ่่นล้ออาดคังกวาดเคย คตบเคยนตมพคยอตุตรา ดำรภัทรม
 ไบสถ์ดำโรชร่วง มีผงรวงรังตั้งกิงพฤกษา วดเว้าเส้าวคณช
 ดุมณฑา ภูมราร่อนร้องตอองนวล โอ้บุบผาดำรภัทธำหรร
 เบนทชนเซยถนอมดวยหอมหวน เห็นมาตาฮาไต่ยใจรัญจวน

เหมือนจะชวนเซษฐานาตากกระเด็น โอยามนทตรงนกรำภกถึง
 มาเหมือนหนึ่งใจจิตตทกคิดเห็น จะกดอเคียงเรียงตามเมื่อยามเย็น
 เทียวเตียบเด่นเตเพदनจำเวญตา โปสถวิหารฐานบัทมยมมิ่ง
 เชิงผนังหนาแน่นด้วยแผ่นผา ส่งดารสุดพุทธชรัตนปฎิมา พระคีตา
 แดคเป็นบูราน อโปสถหมดหดงคาฝาผนัง พระเจ้านงอัยแต่
 องคนาส่งดาร ดวยเรือร่างด้ร่างดมมานมนาน แต่โบราณเรื่อง
 พระเจ้าตะเกาทอง มาเทียวเด่นเห็นหินบนดินโหด เดียวสันโตษ
 ดงดำดไม่หมอง จังจิดข้างด้ร่างอารามตามทำนอง ทรงจำตอง
 ตายหัดถเป็นปฎิมา รูปพระเจ้าเท่าพระองค์แต่จทรงดำป ให้อยู่
 ครอบคักราชพระค้ำดนา พอฤษต้องคเหาะตรงมา ถวายยาอายุ
 วัฒนระ เธอไม่อยู่รู้ว่าหลงในดงดำ ซ้ำให้ท่านแท่งยาอุตสาหะ
 ไล่คุ่มทองรองไว้ที่ไคพระ โครพบปะเบ็ดไคเอาไปกิน ช่วยด้ร่าง
 โปสถโหดเขื่อนให้เหมือนเก่า นามนนเขาเขยนแจงทแท่งหิน วิต
 เจ้าฟ้าอากาศนารถนรินทร์ ให้ทราบสันดับตายเพราะตายแท่ง
 เป็นตำรามาดแต่เห็นอท่านเชื่อถือ ดุหนึ่งด้อเสาะหาอุตสาห์แด้วง มา
 พบปะจะได้ชุกกัสดแรง ดวยดินแข็งเขาประมุดควยปุ่นเพชร ถงด้ว
 ขวานผดถาญพะเนินไม่เย็นยุ เห็นเหตอรุทจจะทำให้ดำเร็จ แต่จะ
 คองตองตำรากาตะเม็ด เมื่อจะเสร์จัสมถวิตไคกินยา พอเย็นรอน
 คอนดั่งคท่งกว้าง วิเวกวางเวงจิตต์ทุกทิศ ดิงโตดเห็ดยว
 เป็ดยวใจนัยนา เห็นแต่ฟ้าแยกแชนชนแชนแชน ดูกว้างขวาง
 ว้างโง่งตะโลงตั้ง ไม่เห็นทิวทังเกิดในเขตค้แขวง ด้เรียน

ดันขยาทอ้งฟ้าแดง ยิงโรยแรงรอนรอนอ่อนกำลัง โอ้แต่ดู
 ด้รียงจะตงตบ มีใครจะตบดวงได้อาโดยหง สดตแต่งแฝงรก
 เขาบดบัง เหมือนจะสั่งโตกาให้อาโดย แต่คนเราชาววังทงท้อป
 มาเร็วรับรางวัลมิตรพิศมัย ไม่รอรังตั้งสวาทปลาตใจ โอ้อาโดย
 แดตบวิญญา ยิงเย็นฉานาคางวางวิเวก เป็นหมอกเมฆมืด
 มืดทุกทีค่า แด่นแดบทองคองเก็บตะโกนา นักระอาออกนาม
 เมื่อยามไซ ทงหนูกตจนมากบุนนากน้อย ช้วยกันด้อยเก็บหัก
 ไว้ออกไซ พอเคียวฟาดชาติชีวิตตะโก แต่ยามไซแดบทอง
 กตองกตจน พกุดคนผลห้ามอร่ามตน ครนกันผลพาเดียนให้
 เห็นเห็น ช่งฟาดเผื่อนเหมือนจะตายตองกายกัน ทงชมชนแก่น
 คอไม้ชอกกิน ท่านบิครล่อนสั่งให้ตงจิตต์ ไปรดประสิทธิ์ชิตกชา
 รักษาคัด เขาร่มพระมหาโพธิบนไซดดิน วรรณกตจนกตางคน
 คอยชนใจ เหมือนกตจนกตจนจนทนเจอโพเนอหอม แนบถนอม
 ดนิตจิตต์พิศมัย เต็มอหมอนอ่อนอ่อนดะมุนดะไม มาจำไทดกตอย
 สวาทอนาถนอน โอ้ยามนมไตเซยเหมือนเคยชิน ทุกค่าคนชาติ
 ประทีนกตจนอับคร หอมพิกุดนุใจอาโดยวอน พิกุดร่อนร่วงหงตง
 บนทรวง ยิงเดี่ยวเดี่ยวเฉยเฉยพิกุดหอม เคยถนอมเด่นให้หมายไม
 หายหวง โอ้ดอกแก้วแวงฟ้าด้ดาตวง มีहत่นร่วงตงมาเตยใคร
 เซยชม เยนระเรอยเฉยเฉยนาดวงนาคาง ตงพร้างพร้างพราย
 พรอຍຍอยหิมหิม ยิงพนเพื่อนเหมือนดมรมานอนริม ให้เหงา
 หงมวงเงยบเดี่ยวบเดี่ยว เต็นาระตงจงหริตจะหวัดแวง เดียงแจ้ว

แจ้วจกระจันด้นนึ่งเลี้ยง ^๕เลี้ยงหึ่งหึ่งกึ่งไทโรเรไเวียง ^๕เลี้ยงด้าเนียง
 นอนแต่เห็นแต่ดาว ^๕จนดึกคณรณเรอยเฉอยเฉอยฉิว ^๕หนาวดอก
 งวงวคนให้คนหนาว ^๕แมงวงงามหนาวงวเดบพวยาก ^๕จะอุ่นราวพอม
 แบนงแอบอิง ^๕ทงส์นายหมายว่ากนิยาแต่ ^๕จะผ่องแผ้วพากัน
 เทยวเกยงผู้หญิง ^๕เดชะยานารกประจักษ์จริง ^๕ขอให้จึงตามดาวทง
 ดาวเด่น ^๕นากนกว่าอายุอยู่ร่อยหมื่น ^๕จะได้ชนชมสาวสักราวแสน
 ไม่รู้หมครส์ชาติไม่ขาดแคลน ^๕ฉนอายุแทนทศวรรษถึงนวดนาง ^๕ทง
 หนุกตนนนว่าเมื่อต้องเรือกตบ ^๕จะแฉะรับนางสืบส่องไม่หมองหมาง
 แม่เอวอ่อนมอญรำดวนล้ำอาจ ^๕จะชวางชวางไปอย่างไรคงได้ดู ^๕ด่ม
 เพชเพื่อนเหมือนหงบาประสาหม่ม ^๕แต่ดวนดุ่มหลงเหตอจนเบอห
 จนพระเมินเดินเวยนถอเทยนช ^๕เทยวส่องคุดมาบรรตาม ^๕ทผพง
 ยงแต่ครบุรจราค ^๕ชาวส์อาทรอหัดจาร์ดีศรี ^๕อาราชนามาไวด์น
 ดวยยन्द ^๕อญชดแต่กนงระวงไทย ^๕นาคางพรมดมเรอยเฉอย
 เฉอยฉิว ^๕ไบโพธิ์ปลิวแพดงพตกริกกริกไหว ^๕บ้างร่วงหัตนนวนงอน
 รอนไรไร ^๕ค้วยแสงไฟรางรางสว่างตา ^๕จนดึกคณรณร่มตมสังค
 ดึกกาคดดาวสว่างพร่างพฤษา ^๕เหมือนเลี้ยงให้โรหูข้างบูรพา
 กฤษดาได้ฤกษ์เบิกพระไทโร ^๕สายสิญจน์วงตงยันต์กนบีศาจ ^๕ชงกระ
 ดาษบักปลิวหวัดหวัดไหว ^๕ชาวส์ารทรายปรายปราบกำดาบไป ^๕บัก
 เทยนไชยฉดเฉดิมแต่เจมจันทน์ ^๕จุดเทียนนอยร่อยแปดนบกกรอบ
 ดอมเป็นขอบเขตคเหมือนหงเชอนชนช ^๕มนตมหาว่าหุดพิชกรรม
 แก้อาถรรพถอนฤทธิทมิบมิง ^๕แต่โรยรินดินดำคว่ำหอยไธง ^๕จะ

เบ็ด โป่งปนเพชรเป็นเค็ดคชดัง พอบกชงตงตั้นไดยนตง ต้าเนียง
 ตงตงเปรียงแซ่เตียงคน ข้างเทียบคบกตบกดวใหม่วมด พยุหัด
 ฮ้อมาเป็นห้าฝ่น ถูกตูกเห็บเจ็บแ่บแปตบดกนร เหนือจะทนทาน
 ตมตงกมกราน เตียงเกียรยวกราววาววมโพตงพตามพตุง เต้ทอน
 ทุงทบนโชตไบสัดวิหาร กิ่งโพธิ์โผงโกร่งกร่างตงกตางตาน ต้าต
 ชาวถาวรกรากกรากไม่อย่ากฟง ทงพารองกอกกกพตักตั้น อินทริย
 ตันชบฟุบเหมือนทูปหง สัดสันวิญญาตละตละตง ตู้ภวังค์วูบ
 วบเหมือนหตบไป เป็นวบคอคัจจรมหันคเหตุ ให้อาเพตเพอ
 จะห้ามตามวิไต้ย ทงพระพตอยม้อยหตบระงับไป แ่ตงอุไทยรุ่ง
 ชนจิงพนกาย เทยจหาย่ามตามหาทางผ่าห่ม มั่นตามตมตอยไป
 ข้างไหนหาย ไม่พบเห็นเป็นน้าระอาอาย จนเบียงบ้ายบิดาจะคตาไคต
 ทานห่มดของครองผ้าอุกาพระ คาระวะฉันทาอชฉณาไค้รย ถวายวัด
 คัดคำราไม่อาไดย ขออุไทยพุทชรตนั้นปฎิมา เหมือนรู้ความยาม
 ไค้กตวยโรคร้าย จิงตามรายตตแ่ตงแ่ตงหา จะไค้รเห็นเช่น
 เขาบอกลอกจิงมา มตาราแ่ตงกตของทตตองดู ไม่รอร่างง้างต
 ไม่คัดชุด เป็นแ่ตจุดเทียบเบิกฤกษ์ราหู ขอคุณพรตทศัชรรม
 ช้วยค้ำชู ไม่เรี่ยนรู้รูปงามไม่ตามตาย มาเห็นฤทชปรีศนาอานุกาพ
 กเขตหตาบตมพาคาราย ไค้กรวดหน้าคคว่าชนจันตายน ให้ภค
 พรายไฟไร ไชมตทโชตตั้น ทงเจ้าทุงกรุงทวาเทพารกษ ชงพทกษ
 ทพระยาคุหาห็น พระเจ้าฟ้าอากาศนารินทร ชงดร์้างถนทจต
 พระปฎิมา จงพ้นทุกข์ตุโชโฮตี ไปจตุคตามชาติปราคา ทง

เชียงไทยไม้โพธิ์ตะโกนา ฉันทชอตาแดงเจ้าคะหม่อมตะโก ถึงแก่
 งอมหอมกดินยงกีนปลาต แต่คราวชาติคิดรักเสียอกไซ ทงพิกุต
 ดุ๊กดินจงภิญโญ เสียตายโธ้อางชนางจะห่างไกล ออกเดินท่ง
 มุ่งหมายพอบ่ายคด้อย ไม่ตามรอยแรกมาหญ้าไธว จนจวนคำ
 ย่าเย็นเห็นไรไร ตั้งเกดไม้หมายทางมากตางคิน คอ้งบุกรกวก
 หลงดูยพวงแฝก อุด้าห์แหวกแถมคาส์ผ้าฝั้น มาตามลายหมาย
 จะดูอายุยูน ผ้าหมผนหน่งไม้คดอนิจจัง เจ้าหนูกตนนทว่าเควาระห
 เสียเพราะหอม เหมือนทงหม่อมเสียทีเดียวเดินเหตยงหตง จจะรบ
 ไปให้ถึงเรือเหตอก้าง ครนหยุดนงหนาวใจจำไคตคตา จนรุ่ง
 รางทางเพื่อนไม่เหมือนเก่า คอ้งเดินเตาดนคตจนชดชา จนเที่ยง
 จงถึงเรือเหตอระอา อายตามาตาแกวทแจจเรือ เขาหวงเวาระ
 เขาระว่าสาธุสละ เครื่องอษฐะที่เอาไปช่างไม้เหตอ พอมัดมพันธ์ฝั้น
 ครมลงक्रमเครือ ให้ออกเรือรบตอ้งออกทอ้งคัง จจะเตยตรงตง
 ไปวัดกัชชชอง ไม้มีของชบฉนจงหันหุง ไปฟังบุญคุณพระยา
 รักษากรุง ท่านบารุงรักพระไม่ตะเมิน ทงเพนเข้าคาวหวานตำราย
 ริน ต่างช่มช่นชวณกนัสรเรตัญ ทงตั้งศกตกรกใครให้เจริญ อายุ
 เกนกปกตปัพุทชนตร ให้อกรองกรุงพุงเพอ้งเป็รอ้งปรากฏ เกยวค
 ยศอยุคตออดอ้อถอดถอน ท่านอาร์มใจเอาไดยวอน ถึงจากจร
 ใจจิตคยงคิตคุณ มาที่ไรไธนิมนต์ปรงนิบัต ดำรพัตแม่เผื่อชวย
 เกอหนุน ต่างช่นชวยอวยกุกัดมตบุญ ต้นองคุณเจ้าพระยารักษา
 กรุง เมอกราบตาคตาเคตอนออกเตอนตอ้ง เห็นหนานองนาม

หนึ่งขุนนาง ทงผิดหน้าทาทาม นตงกตนิพุง บำรุงบำรุงรูปงาม
 อร่ามเรือง ที่แพรายหลายนางดำอาจโฉม งามประโตมเปตงปตง
 อดงเหตอง ขมนเอ๋ยเคยไซ้แต่ในเมือง มาพุงเพองผ่ายเหนอ
 ทงเรือแพ พดกโพงพางทางแม่ค้าขายปลาเต่า จับเขมามีได้
 เหตอชนเรือแพ จะตองตบกดไปอาไโดยแด มาถึงแพได้ยงนก
 แก้วแจวเจรา เจ้าของชาวสำดอสนนพตอด แวะมาจอดแพ
 นกอนพจา นารบชวญณนรองจวนองดา ก็เตยว่าสำดกอดนอด
 นอดไป โยนกเอ๋ยเคยบ้างถาอย่างพตอด นางสำดสำดเขาจะ
 กอดให้ทไทน แตนองมพบาทอาไโดย ทำยงไม่ช่วยกอด
 แกดงทอดทง นกกกพตอยน้อยใจถึงไม่กอด หนากก็ทอดเตาไว
 ก่อไฟถึง ไม่เรียนเป็นเช่นนกแก้วแเดจรงจรง จะตึงหนากทน
 อยุคนเดียว ไตเคตรกหักใจมาในหน้า ถึงพบดำสำดแต่ไม่แเดเหตยว
 ปตาดเหตอเรือวงจรงจรงเจยว มาคนเดียวกก็ไตหยุดถึงอยุชยา จึง
 จดหมายรายเรองทเคองเขย ไปเที่ยวเตนตายแทงแเดองหา เห็น
 ดึงไรในจังหวัดรตยา ไตจดมาเหมือนหนึ่งมีแผนทไว ไม่อฮนหวาน
 ขานเพราะเตนาระไศศร ดวยอายโอยรูมีไตอางถึงนางไทน ที่เขามท
 จากฝากอาไโดย ไตราไรเรองหญิงจิงพรงเพราะ นกสำดแกดง
 แดงเตนเพราะเบ้นหมาย เทยวเวชขายคอนเรือมะเขือเปราะ กิด
 คนงถึงควนำหววระ เกอบกะเทาะนำแฉนแฉนเลียตาย นารไตไร
 รกอย่านกหน่วง จะโรยรวงรกเรยวแห่งเหยวหาย ที่เมตตาอยุ
 กยากจะฝากกาย อย่าหมินชายเขยตริกให้ตักชง เหมือนภุมริน

บินหาซึ่งตำโรช ถึงร้อยโชนันแน่มกถันคกงบินถึง แต่ดอกไม้ไท
 ท้าวไพฑาเวดิงษ์ ไม้พ่นซึ่งพวกหม่มแมตงภู่ม เช่นกระต่ายกายลี้ทช
 นนผลเพื่อน ขนแค้นเดือนไตจนชดถันนิตถันม เต็นหาอาไถยใจนิยม
 จะใคร่ชมเช่นกระต่ายไม่วายตรอม แต่เกรงเหมือนเดือนแรมไม้
 แจ่มแจ้ง สุดจะแฝงฝากเงาเฝ้าถนอม ขอเดชะจะได้ฟังให้ถึงจอม
 ขอให้น้อมน้อมสวทศยาคดาตคดา ไม่เกื้อนคตายน่ายแห่งจะ
 แฝงเฝ้า ให้เหมือนเงาตามคิดขนิษฐา ทุกคำคั้นชันชุ่มพุ่มผกา มีให้
 แก้วแวงดาอนาทร มณฑาทิพกถันชานตระการกถัน ภูมรินฤ
 จะร้างห่างเกสร จงทราบความตามใจอาไถยจอม เดชะกตอน
 กถาวปตอบให้คอบคำ จะคอยฟังดงคอยสอยสวาท แม้นเหมือน
 มาคหมายจะชิมให้อมหน้า ถากรงนมไตเขอนยงเออนอา จะคอง
 ครวครวเปตาแต่จเร เฮย

จบนิราศวัดเจ้าฟ้าแคเทาน





กรมศิลปากร
กรุงเทพฯ
๒๕๕๖